49՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1269 — ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 15/28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1905 — 26 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԻՐ ԹՎԱՊ — 15 ԱՂՕՍԹՈՍ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Մեծ Ճանապարհ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանկունքի Աֆֆեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱԹԱԻՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یوی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
ادارهخانهسی باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Ասուրի Կղերականութիւնը

ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

Կուսակրօն կղերին նկատմամբ գանգատները որքան չատանն այնքան միտքս կ'անդրադառնայ ամուսնացեալ կղերին հարցին վրայ՝ որոնք իրենց էն կարեւոր պաշտօնովը եկեղեցական պատուոյ էն ստորին բազրոցին վրայ կը գտնուին։

«Ղեւտական քահանայութիւնը ըստուերականը կը կազմէր բուն քահանայութեան», կ'ըսէր կրօնի ուսուցիչ մը, իսկ Քրիստոս գայն նուիրագործեց խաչատիպ քահանայութիւնը ներկայացնելով Նոր Եկեղեցւոյն։

Շիտակը այս խօսքէն բան մը չեմ հասկնար, միայն սաչափը դիտեմ որ, հինները, Ղեւտացիք աւելի խելացի էին քան այսօրուան մերինները որ քսաներորդ դարուն չեմ՝ի վրայ դեռ չեն հասկցած կամ աւելի լաւը հասկնալ չեն ուզեր, ի՞նչ ըսել է ամուրի կղերականութիւն, անբնական այդ վիճակ՝ որուն կեանքի անգիտակ իշխանութեան տակ կը հեծէ ամուսնացեալ կղերը, անյոյս՝ վերելակելու դէպի այն նպատակակէտը՝ ուր պիտի գտնէ խղճին հանդարտութիւնը ի վեր հանող խղճամիտ և անձնուէր աշխատութեանց վարձքը։

Քահանային պաշտօնը մեծ է կ'ըսեն առանց մեծութեան էութեանը մէջ թափանցելու ու չարաչար կը քննադատեն զինքը եթէ երբէք ամենափոքրիկ թերութիւն մը ցոյց ասյ իր գործին մէջ։ Այդ ժողովուրդին մարդը՝ որ անխորը կը մանէ ամէն տուն թափանցելով անոնց ընտանեկան գաղտնիքներուն, չունի իր կոչումին մեծութեանը համեմատ յառաջդիմելու լայն ասպարէզ մը՝ ուր կարենայ ճախրել իւրովանն։ Ա՛ն է որ, հոգը պիտի առաջնորդէ կենցաղագիտական հեղութեամբ մը, ներդաշնակութիւն գոյացնելով անոնց ընտանեկան կեանքի ամէն մէկ փուլերուն մէջ։

Կուսակրօնը կրնա՞յ անխորը մտնել ամէն տուն, ան որ քաշուած Առաջնորդարանի անկիւնը իր կրօնական խրնդիրներով զբաղելէն ետքը կ'երաղէ ընտանիք մը, որ, երեկոյին գէթ քիչ մը մեղմացնէ իր բաղմաբաղ միտքը՝ չշրջապատուած զաւկներու ճվրտուքովը որմէ զրկուած է և որուն համար հոգի կուտայ հակառակ տուած ուխտին։

Ու կը զարմանամ թէ քանի, քանի հինգ, երեսուն տարուան մարդու մը՝ որ չդիտեր կեանքը իր լայն առումովը, ինչ կարեւորութիւն կ'ունենայ տուած ուխտը։ Ո՞վ գիտէ ինչ պայմաններու տակ հարկադրուած է ընդունիլ, տալով խոստումը՝ որ բարա մը չարժէր կեանքը ապրող դիտակից մարդու մը աչքին։

Մեր նախնիքները մինչեւ տասներորդ դար չատ իմաստութեամբ վերաբերուած են ամուրի կղեր չպահելով։ Անոնք աւելի լաւ գիտցած են բնական օրէնքէն դուրս չելլել։ Մեր հայրապետները կին ալ ունէին զաւկներ ալ։ Վեհոգի մարդիկներ՝ որոնք իրենց ընտանեկան յարկերը գոհացնելէ ետքը, եկեղեցին ալ կը գոհացնէին լաւ տրտեսութեամբ և խոհուն տոկունութեամբ մը։ Արդէն ո՞ր կրօնական գրութիւն իր նախնական պարզութեան մէջ մնացած է։ Կուսակրօնութիւնը քանդած է այս ներդաշնակութիւնը, զեկը կորզելով եկեղեցւոյ մեծ նաւին։ Անկէ ետքը կ'սկսի մեծ անկումները՝ որոնք ամուրիներուն չափազանց փառամոլութեան արդիւնքն էին։ Ընտանեկան յարկեր կառավարելու համար, պէտք է ընտանիք կազմել և անոնց ուրախութեանց և ցաւերուն գիտակից ըլլալ որպէս զի իր փորձարկութիւնները բան մը արժեն։

Դիրքի և պատուոյ նախաթոռը տալով կուսակրօն կղերին, համայնքը կոչուած է իր ցեղային ընտանեկան ներդաշնակութիւնը Ամուսնացեալ կղերը պատիւ ինկած և կուսակրօնները վանական միաբնոներուն մէջ բթացած միմիակ պատգամներ արձակելէ ուրիշ բան մը չունէին։ Անոր համար է որ այդ փափուկ պաշտօնը եղած էր բաժինը տիրացուներու՝ որոնք իրենց ամուսնացեալ կեանքովն իսկ կուսակրօններէն մեծ տարբերութիւն մը չունէին։

Ու երբ այդպիսի նուիրական պաշտօն մը օր ըստ օրէ անձեռնհասներու ձեռք կ'իյնայ, ինչ կրնայ յուսալ համայնքը զինքը առաջնորդող կղերէն՝ որ միմիայն մամոնային ներկայացուցիչն է հաղարումէկ կեղծուպատիր դարձուածքներու տակ։

Մայր Մաշթոցը մինչեւ տասներորդ դար կ'ուրանայ մասնաւոր կուսակրօն ձեռնադրութիւնը։ Թերեւս օգտակար եղած ըլլար այդ պահուն երբ կրօնական պայքարներ ժողովուրդին միտքը զբաղեցուցած էին և կուսակրօնութիւնը տեսակ մը առաջնութիւն կազմած էր։ Բայց դարերու հոլովմամբ մարդկութիւնը կրօնական ինչ փուլերէ անցած և այսօր ինչ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Ան ատեն գրող կարդացող և խորհողներ մի միայն վանքերու անկիւնները կը գտնուէին, մինչդեռ հիմա քսան տարու տղաքներ համայնքին կրօնական ամէն արարքները կը քննադատեն անաչառ։ Դիտութիւնը աշխարհականացած և նոյն իսկ այդ վանական խաւն ալ յեղաշրջուած ըլլալով հանդերձ իր միջնադարեան Տօնքիշոթութեամբ կը շարունակէ անտարբեր մնալ կրօնական էն կենսական խնդիրի մը համար։

Լրագրական ամէնօրեայ գանգատներ, կրօնական սրբութիւնը արատաւորողներու զրոյցներ՝ խնդիրը օր ըստ օրէ կը բորբոքեն։ Ամուրի կղերականութեան մասաւոր մակարդակը բարձրացընելու համար Դպրեվանքի մը արդիւնաւոր շրջանները հասուցին կուսակրօններ՝ որոնք գործառնութեան մտած օրերնին իսկ անկրօնութեամբ մրոտուեցան։ Անոնք ալ հակցան թէ ուխտը որ տուած էին խիստ ծանրակշիռ էր։ Կրօնի հիւծախտը և անոր նման գրուածներ խուլ գանգատներ էին կղերական իշխանութեան դէմ, մինչդեռ անդին ուրիշներ ամուսնացեալ կղերին դառը կը յուզէին։

Այս օրերս նորէն գանգատները կը չատանն կուսակրօններուն դէմ։ Վշտակիր քահանան բացարձակապէս ի վեր կը հանէ, անբնականութեան հետ անտեղութիւններու ցուրտ իրականութիւնը։ Անշուշտ աւելի խնդիր պիտի մարմնացնէին։ Ուստի Լավառէտ որ այն գիշեր գուցէ բեռներու մթերանոցի մը մէջ անցընել պիտի դատապարտուէր, անդլիացիին մարդասիրութեան շնորհիւ ասանկ սենեակ մը ձեռք անցընելէն վերջին ծայր գոհ, սկսաւ իր արդուզարդը ընել։ Նախ աղէկ մը լուացուեցաւ և ճերմակեղէնները փոխելէ ետք հայելին նայեցաւ, հասկնալու համար թէ Բանամայի մէջ իրեն պատահած արկածը փոփոխութիւն մը ըրած է դէմքին վրայ։ Բանի մը վայրկեան այսպէս աջ ու ձախ հայելիին մէջ դէմքը դիտելէ ետք, տեսնելով որ զգալի փոփոխութեան մը չի կայ, խիստ գոհ մնաց և սենեակին պատուհանները բանալով սկսաւ դիտել Քիւրթի և Մենկօմէրի հրապարակներուն արտակարգ տեսարանները։ Այս ընդարձակ պողոտային աջ ու ձախ եղերքը կառուցուած հոյակապ շէնքերը թէեւ կարմիր եղեւիններէ չինուած էին, սակայն այնպիսի ընտիր ներկով մը ծեփուած էին որ հեռուէն դիտող մը զանոնք մարմարիոն կը կարծէր։ Պողոտային սալայատակները ողողուած էին երթեւեկողներու ստուար բազմութեամբ մը և մէջտեղի հրապարակը մեծ իրարանցում մը կը ներկայացնէր կառքերու, հանրակառքերու և օմնիպուսներու սրարշաւ շարքերէն։ Լավառէտ որ այն գիշեր գուցէ բեռներու մթերանոցի մը մէջ անցընել պիտի դատապարտուէր, անդլիացիին մարդասիրութեան շնորհիւ ասանկ սենեակ մը ձեռք անցընելէն վերջին ծայր գոհ, սկսաւ իր արդուզարդը ընել։ Նախ աղէկ մը լուացուեցաւ և ճերմակեղէնները փոխելէ ետք հայելին նայեցաւ, հասկնալու համար թէ Բանամայի մէջ իրեն պատահած արկածը փոփոխութիւն մը ըրած է դէմքին վրայ։ Բանի մը վայրկեան այսպէս աջ ու ձախ հայելիին մէջ դէմքը դիտելէ ետք, տեսնելով որ զգալի փոփոխութեան մը չի կայ, խիստ գոհ մնաց և սենեակին պատուհանները բանալով սկսաւ դիտել Քիւրթի և Մենկօմէրի հրապարակներուն արտակարգ տեսարանները։ Այս ընդարձակ պողոտային աջ ու ձախ եղերքը կառուցուած հոյակապ շէնքերը թէեւ կարմիր եղեւիններէ չինուած էին, սակայն այնպիսի ընտիր ներկով մը ծեփուած էին որ հեռուէն դիտող մը զանոնք մարմարիոն կը կարծէր։ Պողոտային սալայատակները ողողուած էին երթեւեկողներու ստուար բազմութեամբ մը և մէջտեղի հրապարակը մեծ իրարանցում մը կը ներկայացնէր կառքերու, հանրակառքերու և օմնիպուսներու սրարշաւ շարքերէն։

Բլայ ցորչափ անտեղութիւններ յամախեն։ Երիտասարդ կուսակրօնութիւնը արդէն իսկ պատրաստ է ընդունելու կրօնական բարեշրջութիւնը, որուն համար հոգին ալ կուտայ, և ինչո՞ւ չի տայ։ Ն. Ս. Օծութիւնը, Էջմիածնայ Ս. Հայրապետը, իր պատրիարքութեան օրէն մեծ բաղձանք ունէր առաջքն առնելու այս անբնականութեան։ Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Սահակ Բ. ալ միեւնոյն գաղափարով տոգորուած կը նստէր Աթոռը։ Բայց այսօր կարծես ականջներն կը խցեն այս անլսելի մուրերուն դէմ որ կը տեղան խեղճ կուսակրօնութեան ճակտին։ Դաւառներու մէջ առաջնորդներ անկարելի է որ կարենան մեծ կրօն. աղդեցութիւն ունենայ, քանի որ ժողովուրդը գիտէ անոնց տկար կողմը հարուածել, ըլլայ իրաւացի, ըլլայ անիրաւ։ Խեղճերը կրօնական գործունէութիւն մը ցոյց պիտի տան, եթէ երբէք ժողովրդականութիւն վաստկելու համար ընտանիք մը կազմած ըլլան։ Այս զրպարտութիւնը բաւական է ուխտապահ կղերին իբրեւ երկնաւոր պատիժ։

Անտանելին, զգալ տեսնել ու չը խորհիլն է դարմանը։ Խեղճերը դեռ իրենց կորովի երիտասարդութեանը մէջ խաղալիքը կը դառնան մէն մի անհամ՝ որուն չահախնդիր անիրաւ կրիցը զոհ կ'ըլլան կամայ ակամայ։ Տարիքը առած կուսակրօններուն համար չէ խօսքս։ Անոնք այլ ևս անցուցած են այդ փորձարկու շրջանը՝ ու հասած խաղաղութեան նաւահանգիստը՝ ուր միայն գործերը պիտի չահագրգռեն զիրենք, եթէ երբէք երիտասարդական կորովէն զէթ փոքրիկ մաս մը մնացած ի՛ք քովերնին։ Նորերուն մէջ կան տաղանդներ՝ որոնք պիտի փճանան միտդիքդ մթնոլորտին մէջ քալելով աշխարհիկ կեանքի հեշտամոլ եռուեռումին մէջէն, վհատ ու ջլատ՝ զրկուելով ամուսնական այն ամէն երջանկութիւններէն՝ զորս կ'երազին միշտ։ Ահա թէ ինչո՞ւ ամուրի կղերին օրով եկեղեցական ամէն գործունէութիւն անկման շրջան մը կը բոլորէ ամէն տեղ։ Անդին, ամուսնացած կղերը, կարծես հակառարը գոյութիւն մը, լոկ գործիք մը կը դառնայ և մուրացկանի տեսակ մը ասրելակերպով, ձեռք կը կարկառէ ժեմին չաժեմին, և կը կորսնցնէ հեղինակութիւնը, որ ունենալ կը կարծէր կրօնական ամէնէն փափուկ պաշտօն մը ստանձնելով։ Այն մարդը, որ հաւասարապէս կը մտնէ հարուստին ինչպէս նաև միջնակարգ և աղքատ դասակարգին տուները, շատ անգամ ներքին ուրախութեանց ականատես իսկ ցաւերուն մասնակից՝ կրնար ընտանեկան յարկերու մեծ վարժապետը հանդիսանալ, եթէ երբէք գիտնար թէ ինքն ալ, օր մը, իր խղճամիտ աշխատութեանց վարձքը պիտի ընդունէր ասահնանի բարձրացումով և կուսակրօններու առանձնաշնորհումները հաւասարապէս վայելելու իրաւունքը ունենալով։

Ցարգելով բացառութիւնները քահանայութիւնն ալ ինկած է ինչպէս որ քիչ մը առաջ ըսինք։ Այդ փափուկ պաշտօնն ալ ժեմին չաժեմին առանձնաշնորհ եղած և ժողովրդային բարքերու մեծ զեղծումներուն առիթ տուած է և կուտայ մէկ կողմէն։ Գաւառներու մէջ չկայ քաղաք ու գիւղ մը՝ ուր Թուվարը կանչեցէք ինձ ըսաւ, հիմա թող գայ։

Մառան սարսափահար դուրս ելաւ։ Սբր Մօռլբթօն զայրոյթէն ու բարկութենէն կատղած,

—Մ՛հ, չէ՛ներս... գոչեց. պանքնօթներս... արժեթուղթերս...։

—Ի՞նչ եղած են, հարցուց Լավառէտ։

Միս Օռէթ հայրը կանխելով,

—Հօրս ամբողջ արժէքաւոր թուղթերը գողցուեցան, որոնց տեղ խել մը պարապ թուղթեր դրուած են, ըսաւ։

Սբր Մօռլբթօն հետզհետէ դրգռուելով,

—Այո՛ ամէնքն ալ գողցուած են, գոչեց, նոյն իսկ ժամացոյցս ու ածելիս ալ գողցած են։

Հիւրանոցին տնօրէնը Մ. Թուվաս նոյն միջոցին ներս մտնելով,

—Զիս կանչեր էիք պարո՛ն ըսաւ,

Անգլիացին զայրոյթը զսպելու համար գերմարդկային ճիգ մը ընելով,

—Արժեթուղթերս, չէ՛քերս, պանքնօթներս և դրամներս գողցուեցան պարո՛ն. հոս եկած ատենս դուք ալ տեսաք որ դրամապանակս լեր լեցուն էր։

—Այո՛... հիւրանոցին տէրը օրուան վարձքը անկէ հանեցէք տուէք։

Սբր Մօռլբթօն պաշտօնական չեչտ մը տալով ձայնին,

—Ես երբ հիւրանոցին դուռնէն ներս մտայ ըսաւ, երկու անձի հետ տեսակցեցայ, որոնց մէկը դո՛ւք էիք և միւսը ձեզի հետ խօսող անձը և մէկ մըն ալ հիւրանոցին ծառան։ Հետեւաբար ձեր երեքէն մէկին է դողը։

Հիւրանոցին տնօրէնը նոյնչափ սարդարիւնութիւնով,

—Շիտակը սքանչելի ենթադրութիւն ըսաւ.

—Այո՛ պարո՛ն, յարեց Սբր Մօռլբթօն, ասանկ պարագաներու մէջ պէտք է մարդ ճչմարտութիւնը խօսի նոյնութեամբ. ըսէք դուք ո՛ւրկէ կը կասկածիք։

Հիւրանոցին տնօրէնը շատ սովորական բան մը ըսողի պէս,

—Ձեզ կողոպտողը այն մարդն է ըսաւ, զոր իմ սենեակիս մէջ տեսաք։

Այս անակնկալ յայտարարութեան վրայ Լավառէտ ու Միս Օռէթ իրարու երես նայեցան զարմացմամբ և օրիորդը չկրնալով զսպել ինքզինքը,

—Ի՞նչպէս կ'համարձակիք այն մարդը պ. Թուվաս, ըսաւ, դուք ամարդը պ. Թուվաս, ըսաւ, դուք ամարդը պ. Թուվաս. ըսաւ, դուք ամարդը պ. Թուվաս։ Դուք ինքնիրենով կը տեսակցիք։

Թուվասը հարցուցեալ աչքերով մը նայեցաւ Միս Օռէթի։ Ինչպէս երբ հիւանդ մը՝ որ ուղեղի հիւանդութիւն մը ունի, ինքզինքը ուրիշ մարդու մը տեսնելով, զարհուրելի ճիգերով մը կ'ուզէ հասկնալ թէ ինքն ինչ է, ինչ չէ, Թուվասը ալ ինքզինքը տեսնելով՝ ինչ է, ինչ չէ, ինչ ինչ է, ինչ ինչ է, ինչ ինչ է

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԴԷՊԻ ԵՒՐՈՊԱ

ՄԻՔԱՏՈՅԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզէ հետեւեալը կը հեռագրեն Նայե Ֆրայե Բրէսէի.— Թօքիոյէ կը ծանուցուի թէ ճափոնցի իշխան Արիզուկավայի Եւրոպայէն ճափոն դառնալէն անմիջապէս վերջ, Միքատոն որոշած է ընդունիլ Էտուարտ Թագաւորին կողմէ Անգլիա այցելելու հրաւէրը, և այս առթիւ պիտի այցելէ նաեւ Եւրոպայի կարեւոր մայրաքաղաքները։ Ճամբորդութիւնը տեղի պիտի ունենայ հաշտութեան կնքումէն քիչ վերջը։

***

Առաջին անգամն է որ Միքատօ մը ճափոնէն պիտի մեկնի ա՛յնքան մեծ ճամբորդութիւն մը ընելու համար։ Մեծ հետաքրքրութեամբ և խանդավառութեամբ պիտի ընդունուի Մուցուհիթօ կայսրը, որ իր երկրին յառաջդիմութեան համար ա՛յնքան սքանչելի գործեր կատարած է, որովհետեւ այսօր իր շնորհիւն է որ ճափոնցի ժողովուրդը եւրոպական քաղաքակրթութեան նուաճման ու բարոյական բարեխառնութիւնները իւրացուցած է, և մեծ մասամբ Վեհ. Միքատոյին կը պարտի ճափոն որ անհաւատալի կերպով կարճ ժամանակի մը մէջ Մեծ Տէրութեանց շարքին մէջ բռնեց ա՛յնքան կարեւոր դիրք մը։

Կայսր Մուցուհիթօ ծնած է 1852 Նոյ. 3ին Քիօթոյի մէջ։ Ինքզինքը բոլորանուէր տուաւ ճափոնցի ժողովուրդին բարօրութեան, և իր հզօր կամքովը ի գլուխ հանեց բազմաթիւ յառաջդիմութիւնը ճափոնի մէջ։ Մանաւանդ եւրոպական դրութեամբ կազմակերպեց իր բանակը, և նաւատորմը զարգացուց։

Հարուքօ կայսրուհին 56 տարեկան է, և ճափոնի մարդասիրական բոլոր գործերուն հոգին է։ Խանդավառ բարեկամուհի մըն է գրականութեան, և ինք իսկ քերթողուհի մըն է։ Նախագահուհին է ճափոնի Կարմիր Խաչին, և այս պատերազմին մէջ ինք կը վարէր ճափոնցի վիրաւորներուն դարմանումին հոգերը։ Մայր եղած ըլլալու մխիթարութիւնը չունի։

Կայսրը ունի նաեւ չորս աղջիկներ, որոնք կայսրուհին իբրեւ իրենց մայրը կը նկատեն, ա՛յնքան մայրաբար կը խնամէ զանոնք։

Միքատոն համակրելի ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ Եւրոպայի մէջ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Նայե Ֆրայե Բրէսէ»ի Օգոս. 25ի խմբագրականէն

Թղթակերով առնուած ամէնէն վերջին լուրերը

Բորթսմութի ժողովը վաղուան, այսինքն շաբաթ օրուան յետաձգուած է, և այս միջոցին բնականաբար վստահելի լուրերը կը պակսին, սակայն ամէնէն աւելի յուզումնալից և կասկածելի տեղեկութիւններ ափ առած են ամէն կողմ մօտալուտ հաշտութեան կամ պատերազմի իբրեւ գուշակութիւն։ Այսօր, ուրբաթ, դարձեալ գէշ օր մըն է հաշտութեան յոյսերուն համար, և յոռետեսները դարձեալ յաղթանակ կը տանին։ Թղթակիցները այսօր կը տեղեկագրեն միայն լրագրերուն անպաշտօն յանձնարարութիւնները, որոնք հաշտութեան համար ա՛յնքան նպաստաւոր չեն, և այս յայտարարութիւններուն մէջէն ամէնէն աւելի ուշադրութիւն հրաւիրած է Մ. Վիթթէի յայտարարութիւնը։ Բորթսմութի մէջ Զարին գլխաւոր պատուիրակը դարձեալ կը պնդէ սա՛ տեսակէտին վրայ թէ Ռուսիա կոպէկ մը պիտի չվճարէ իբրեւ պատերազմական ծախք, և նոյն իսկ Սաղալինի ամբողջական գրաւումէն պիտի չհրաժարի, որովհետեւ «քօղարկեալ պատերազմական տուգանք» ըսել կ'ըլլայ ասիկա։ Մաթէնի թղթակիցն ալ Բեթերսպուրկէն կը հեռագրէ թէ Զարը երբեք պիտի չվճարէ Միքատոյին պահանջած միլիոնները։ Զօրեքշաբթի օր Բեթերսպուրկի ամերիկեան դեսպան Լէնկերք Մէյէրի Զարին կողմէ ընդունուիլը, որուն յանձնեց 500 բառէ բաղկացեալ Ռուզվէլթ նախագահին մէկ հեռագիրը ծածկագրութեամբ, երբեք փոփոխութիւն բերած չէ կացութեան մէջ։ Ճափոնցիք իսկ, որ մինչեւ վերջերս հաստատ համոզում կը յայտնէին հաշտութեան կնքումին վրայ, սկսեր են դեդեւիլ իրենց այս համոզումին մէջ, և կ'ենթադրուի թէ ճափոնցի երկրորդ լիազօր Թաքահիրա կացութիւնը յուսահատական ներկայացուցած է։

Կասկածի և տարակոյսի այս վարանումներուն մէջ իբրեւ անդրդուելի ժայռ կը մնայ միայն Ռուզվէլթի ապաւինութիւնը հաշտութեան մասին։ Նախագահը երէկ իր ամերիկեան դեսպանէն երկար հեռագիր մը ընդունեց, որով Մր. Մէյէր կը տեղեկագրէ Ռուզվէլթի՝ Զարին մօտ իր երեք ժամուան ունկնդրութեան արդիւնքը, և թէեւ մասնաւոր հեռագիրներու նայելով, այս ունկնդրութիւնը կատարեալ յաջողութիւն մը առաջ բերած չէ, բայց Օսթըր Պէյէն կը հաւատեն թէ Ռուզվէլթ յուսալից է որ հաշտութիւնը պիտի կնքուի։ Ամերիկեան Տէրութեան պետին այս վստահութիւնը ա՛լ աւելի կը բորբոքէ իր դերը հաշտութեան գործողութեանց մէջ։ Այս կերպով Ռուզվէլթ աւելի ծառայած կ'ըլլայ քաղաքակրթութեան, քան ուղղակի միջամտութեամբ, որ կրնայ Ռուսիոյ կասկածը արթնցնել։ Ռուզվէլթ կամաց կամաց կ'աշխատի հաշտութեան անհրաժեշտ պէտքին համար մթնոլորտ մը կազմել, որ հետզհետէ կը լայնցնէ իր սահմանը, և կը յուսացուի որ վերջ ի վերջոյ Բէթերհոֆի պալատին մէջ իր արդիւնքը առաջ պիտի գայ, և Ռուսիա մարդկութեան սիրոյն համար պիտի ընէ զոհողութիւնը, ո՛րքան ալ ծանր ըլլայ։

Բեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ ճափոն շատ կը սխալի, եթէ ա՛յնպէս կը հաւատայ թէ Ռուսիա կուլ պիտի տայ իր սա՛ առաջարկութիւնը թէ Սաղալինի կիսուն համար պէտք է 120 միլիոն անգլ. ոսկի վճարել, և այնպէս պատերազմէն տուգանք տալէ ետ կենալ։ Վիթթէ Քոմուրայի չափ վարպետորդի մարդ է, և իրեն տրուած հրահանգներուն բուն իմաստը շատ լաւ գիտէ։ Ռուսիա գիտէ թէ ճափոն գիտմամբ պայման դրաւ փակեալ ռուս մարտանաւերուն ճափոնի յանձնուիլը, նաեւ Խաղաղական Ովկիանոսին մէջ Ռուսիոյ ծովային զօրութեան սահմանափակումը, որպէս զի ռ և է ձեւով իր տուգանքի պայմանը ընդունել տայ։ Ճափոնի այս դիւանագիտական խաղերը տղայութիւն կը համարուին Ռուսիոյ համար, կը գրեն Բեթերսպուրկէն։ Ռուսիա ռ և է պատրուակի տակ դրամ պիտի չվճարէ ճափոնի, և այս վերջինին առաջարկութիւնը ապացոյց մը չէ հաշտութեան համար իր անկեղծ փափաքին։

*** Գերման թերթերը կը յայտարարեն թէ Ռուսիոյ արքունիքէն և կառավարական բարձր շրջանակներէն առնուած ստոյգ տեղեկութեանց նայելով, Ռուսիա մերժողական պատասխան տըւած է օտար Տէրութեանց բարեկամական դիմումներուն՝ և յայտարարած է թէ իր մինչեւ հիմա բրած զիջումներուն վրայ նոր զիջում չի կրնար ընել այլ եւս։ Ռուսիոյ կացութիւնը պէտք չէ բաղդատել Աւստրիոյ 1866ի և Ֆրանսայի 1871 ի կացութեան։ Ռուսիա բնաւ արգելք մը չունի պատերազմը երկար ատեն դեռ շարունակելու։ Բայց ճափոն նոյն վիճակին մէջ չէ, կ'ըսէ Լոքալ Անձայկերի Բեթերսպուրկի թղթակիցը։ Անիկա Ռուսիոյ չափ տրամադրելի կարողութիւն չունի պատերազմին համար։ Ուստի Ռուսիա բնաւ ռուսական հող պիտի չտայ, և տուգանք պիտի չվճարէ։ Բեթերսպուրկի մէջ ա՛յնպէս կը նկատեն թէ Ռուսիա քաղաքական մեծ սխալ մը գործած կ'ըլլայ, եթէ ճափոնի միջոց տայ տնտեսապէս բարձրանալու ռուսական դրամով։ Ճափոնական վերջին փոխառութիւնը ա՛ն պատճառաւ միայն յաջողեցաւ, որովհետեւ կ'ըսպասուէր որ Ռուսիա անպատճառ տուգանք պիտի տայ իրեն։ Բայց եթէ ռ և է ձեւով և ռ և է պարագայի տակ Ռուսիա երբեք վճարում չընէ ճափոնի, ա՛ն ատեն ճափոնի վարկը խիստ շուտով պիտի սպառի, և հաշտութենէն վերջ իր սեղանաւորական կացութիւնը խիստ դժուար պիտի ըլլայ, որովհետեւ անոր իրական վարկը անբաւական է, և նոյն իսկ անգլիացի դրամատէրներ տրամադիր չեն փոխառութիւն ընելու անոր։

*** Միւս կողմէ Պերլինէ կը ծանուցուի թէ ռուս կառավարութիւնը Ծ. Արեւելքի մէջ գտնուող իր բանակին մէկ մասը հայրենիք փոխադրելու համար պայմանագրութիւն մը կնքեր է Նօրտտայչէ Լոյտ ընկերութեան հետ, մարդ գլուխ 90 տոլարի վճարմամբ։ Իրաւ է որ այս պայմանագրութիւնը քանի մը ամիս առաջ կնքուելու խօսք կար, բայց ամէն պարագայի մէջ նպաստաւոր նշան մըն է հաշտութեան համար։

*** Մանչուրիոյ ռազմավայրին վըրայ սակայն երկու հզօր բանակները սկսած են իրարու հետ շփման մէջ գտնուիլ։ Յառաջապահները մինչեւ իսկ 50 մէթր միայն հեռի են իրարմէ։ Նըշաններէն յայտնի կ'երեւի թէ երկու հակառակորդներն ալ մօտադիր են իրարու կռնակի սպառնալ։ Լինէվիչ իր ծայրագոյն աջակողմը ստուարաթիւ զօրքեր կը ղրկէ, ճափոնցիները երկու կամ երեք մասի բաժնելու, և անոնց ուշադրութիւնը իր ձախ թեւին կողմը դարձնելու նպատակաւ։

13րդ զօրաբանակը ճամբայ ելաւ մաս առ մաս Մոսկուայէն Մանչուրիա երթալու համար, մինչեւ այսօր վաղը ամէնքն ալ ճամբան եղած պիտի ըլլան։ Սպաները մեծ մասամբ մարզանք չեն ըրած երկրորդական մարդիկ են պահեստիներէն առնուած, իսկ պարզ զինուորները գլխաւորաբար ամուսնացած մարդիկ են շրջակայ գիւղերէն։ Ասոնց կիներով և տղաքներովը խռնուած է Մոսկուայի շրջակայքը, վերջին հրաժեշտ տալու համար իրենց ամուսիններուն և հայրերուն։ Այս զօրաբանակին մէջ հազիւ 200 թնդանօթաձիգներ կան, բայց 17ը միայն սկսած են, [illegible] բացատրութիւն կը տրուի թէ ճամբան կամուրջ մը փըլչած ըլլալով մարդիկը ուշ մնացեր են։

Վլ. Յասնօսքի ռուս թերթը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ տրամադրելի բոլոր ուժերը գրեթէ կամաց կամաց Մանչուրիա կը համախմբուին, բայց ստոյգ նշաններ կան թէ զօրավար Լինէվիչ տակաւին ինքզինքը բաւական զօրաւոր դիրքի մէջ չի նկատեր յարձակողական սկսելու համար Մարէշալ Օեամայի դէմ։ Եթէ այսպէս չըլլար, անշուշտ Լինէվիչ պարզ հանդիսատես մը պիտի չըլլար ճափոնցի զօրավար Հազէկավայի յառաջխաղացութեան Թումէն գետին երկայնքէն։ Ճափոնցիք առանց ընդդիմութեան հանդիպելու հետզհետէ մեծ գործեր կը տեսնեն այս դադարի միջոցին, յարձակողականի ժամուն յաղթող հանդիսանալու համար։ Եթէ հաշտութեան բանակցութիւնները խզուին, անհաւանական է որ զօրավար Լինէվիչ լուրջ շարժումներու ձեռնարկէ իբրեւ յարձակող։ Երկու կամ երկու քուկէս ամիս տակաւին մեծ բան մը չի կրնար ընել։ Օգս.ի վերջ, երբ 19րդ զօրաբանակն ալ հասած կ'ըլլայ, Լինէվիչ իր տրամադրութեան տակ պիտի ունենայ անուանապէս 623,000 հոգի 1972 թնդանօթով, այսինքն 496 վաշտ հետեւակ և 228 գումարտակ այրուձի։ Սակայն այս անդին բանակէն զեղչելով մատակարարութեան, խռովքառութեան և ուրիշ զինուորական պէտքերու հոգածութեան յատկացեալ զանգերը, հազիւ կ'ունենանք 510,000 կամ 520,000 կռուող զօրք, մինչդեռ Մանչուրիոյ մէջ հիմա ճափոնի զինուորական զօրութիւնը 650,000էն 700.000 էր, և նոր գալիքներն ալ հաշուելով, Մարէշալ Օեամա 100,000էն մինչեւ 200,000 հոգի աւելի պիտի ունենայ Լինէվիչի վրայ։

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Ֆրանսա վերջին անգամ ըլլալով իմացուց Մարօքի կառավարութեան որ, եթէ իր դիտողութիւնները այս անգամ ալ անլսելի մնան, Ֆրանսա պիտի պարտաւորուի տարբեր միջոցներ ձեռք առնել։ Նախարարաց նոր խորհուրդ մը գումարուեցաւ Բարիզի մէջ, և վարչապետ Մ. Ռուվիէ իր պաշտօնակիցներուն պարզեց կացութիւնը և Մարօքի հետ բանակցութեանց ընթացքը։ Նախարարները համաձայն գտնուեցան վարչապետին։ Եթէ գոհացում չտրուի, Մարօքի մէջ գտնուած ֆրանսացի դեսպանը իր պաշտօնէութեան հետ պիտի մեկնի։

*** Մ. Ռուվիէ և Բարիզի գերման դեսպան Րատոլին իշխան երկար տեսակցութիւն մը ունեցան Մարօքի ծովալին ծրագրին վրայ։

*** Գերման սեղանաւորներուն կողմէ Մարօքի տրուելիք դրամին պայմանագրութիւնը ստորագրուելու համար Թանճէրէն Ֆաս ղրկուեցաւ։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ.— Եւրոպական Տէրութեանց վարչային կազմակերպութիւնը և հանրային հաստատութիւնները ուսումնասիրելու նպատակաւ Եւրոպա ղրկուելիք չինական յանձնաժողովը ի մօտոյ կը մեկնի իր պաշտօնը կատարելու։ Ինչպէս ըսինք, այս յանձնաժողովը կը բաղկանայ Ցայցէ իշխանէն, Թուանֆանկ կառավարիչէն, Թայ-Հունկչէ ելմտական նախարարի խորհրդականէն և Քօնհոլ փոխարքային, որոնք պիտի այցելեն նաեւ ճափոն և Ամերիկա։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութեանց խնդիրը միշտ կը զբաղեցնէ հանրային ուշադրութիւնը Ամերիկայի մէջ։ Բոլոր թերթերը Էքիթապլին գործին վրայ կը պահանջեն որ միւս ընկերութիւններուն գործառնութիւններն ալ քննուին և հանրային դրամները [illegible] տեղը չհաստատուին։ Խորհրդարանին ներկայացուելու համար կարեւոր օրինագիծ մը կը պատրաստուի։ Այս օրինագծին խմբագրութեան ջատագովներէն մին ալ է ծերակուտական Տրայտըն՝ որ ինք եւս ապահովագրական մեծ ընկերութեան մը պետն է։

ՓԻՂԻՆ ԱԿՌԱՆ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԲԱՇՆԵՆ.— Անցեալ շաբթու Նիւ Եորքի զուարճութեան մեծ հրապարակին վրայ բերուեցաւ վիթխարի փիղ մը, որուն ակռան կը ցաւէր, և ուտելու ժամանակ մանաւանդ սկսած էր ըմբոստանալ։ Նախ քլորոֆորմով զգայազիրկ ըրին զայն, և Նիւ Եորքի ատամնաբոյժ հռչակաւոր բժիշկ մը քննեց անոր ակռաները, և յետոյ լաւ մը սրբեց ու մաքրեց։ Տեսնուեցաւ որ անոր աղօրիքի ակռաներէն մին, որ 3 ու կէս լիպրա ծանրութիւն ունէր, անշուշտ, փտեր է և ջիղը դուրս ելեր։ Այս պակասութիւնը կարելի չէր դարմանել տարբեր կերպով, ուստի բժիշկը վարպետ ատամնաբոյժի մը աջակցութեամբ ակռային փտառողջ մասերը վերցուց, և խոռոչը լեցուց ոսկիով։ Ամբողջ գործողութեան միջոցին փիղը քլորոֆորմին ազդեցութեան տակ էր, ոտքերը կապուած։ Երբ նորէն ուշաբերեցաւ, ցաւը անցած էր, և երախտապարտ ըլլալ կը թուէր իր պահապանին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՈՐԹՍՄՈՒԹ, 26 Օգոստ. (Պաշտօնական).— Հաշտութեան ժողովը, այսօր կէս օրէն ետք ժամը 3ին գումարուեցաւ։

— Հաշտութեան ժողովը վերջին անգամ ըլլալով այսօր գումարուեցաւ և երկար ատեն խորհրդակցեցաւ Մր. Ռուզվէլթի ըրած առաջարկներուն վրայ։ Պատուիրակները, որոնք իրենց կառավարութիւններէն սպասած հրահանգները ստացած են, բոլոր պայմաններուն մասին համաձայնած են և ժողովը վերջ գտած է։ Մ. Վիթթէ բանակցութեանները աւարտելուն պէս հաշտութեան բրօթօքօլները ստորագրելով ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Բեթերսպուրկ։ Ուիւ-Թէր կ'ըսէ թէ ճափոնցի պատուիրակները այսօրուան նիստին մէջ խիստ հակամիտութիւն ցոյց տուած են համաձայնութեան։ Կ'ըսուի թէ պատուիրակները դարձեալ պիտի գումարուին կարգ մը դժուարութիւններ հարթելու համար, որովհետեւ դեռ ամբողջական համաձայնութիւն չէ գոյացած։ «Սէնթրըլ Նիւզ» ալ կ'ըսէ թէ Մ. Վիթթէ շատ մտահոգ էր և յայտնած է թէ այսօրուան նիստը վերջինն էր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Թէլէկրաֆի Բորթսմութի թղթակիցը կ'ըսէ թէ բանակցութիւնները խզուելով պատերազմը պիտի շարունակուի։ Նախագահ Ռուզվէլթ յայտարարած է որ ճափոնի ծովային և ցամաքային յաղթանակները պատերազմական տուգանք պահանջելու իրաւունք կուտան իրեն։ Կ'ըսուի թէ երբ Ռուսիոյ զիջողութիւնները չգոհացնեն ճափոնը, այն ատեն, այսօրուան ժողովին բանակցութիւնները պիտի խզուին և պատերազմը պիտի շարունակուի, Մր. Ռուզվէլթ միշտ կը միջամտէ, ճափոնի մօտ, որ իր զիջողութիւնները ընէ վերջին դժուարութեանց համար ալ դիմում ըրեր է դարձեալ։ Մր. Ռուզվէլթի այս ջանքերը բոլոր Եւրոպայի և դիւանագիտական աշխարհին գոհունակութիւն առթած են. «Թայմզ» կ'ըսէ թէ նախագահը ամէն օր կ'աշխատի լաւագոյն ելքի մը բերել բանակցութիւնները եւ եթէ ցարդ խզուած չեն պատուիրակներուն միջեւ, այն ալ Մ. Ռուզվէլթի մարդասէր ջանքերուն շնորհիւ է։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Վօրլտ թերթին մէկ խմբագիրը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Քոմուրայի քարտուղար Մ. Սաթոյի հետ, որ յայտարարեց թէ ճափոն, իբր վերջին պայման պահանջած է Սաղալինի կէսը և 120 միլիոն անգլ. ոսկի տուգանք։

ՕՅՍԹԸՐԲԷՅ.— Ռուս և ճափոնցի պատուիրակները ընդունեցին Մր. Ռուզվէլթի կողմէ պատերազմական տուգանքի և Սաղալինի մասին եղած առաջարկները։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ճափոն կ'առաջարկէ որ Սաղալինի հիւսիսակողմը գնելու համար Ռուսիա 6 միլիառ 200 միլիոն եէն, այսինքն 3 միլիառ ֆրանք վճարէ։ Զարին նախագահութեամբ գումարուած նախարարաց խորհուրդը սկզբունքով ընդունեց այս առաջարկը։ Այսպէս, հաշտութեան յոյսերը ամրացան։ Ելած նպաստաւոր զրոյցներու վրայ Սակարանին մէջ գիները նշանակելի բարձրացումներ ունեցան։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ճափոնի կողմէ իբր վերջնագիր Ռուսիոյ ուղղուած պայմանները Զարին կողմէ ընդունուած ըլլալով, յոյս կայ որ հաշտութեան պայմանագիրը այսօր վաղը ստորագրուի։ Պայմանագրին ստորագրուած օրը հրաման պիտի ղրկուի Մանչուրիա, թշնամութիւնները դադրեցնելու համար։

— Երէկ թերթերը հրատարակած էին Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Լամստորֆի մէկ ծանրակշիռ յայտարարութիւնը թէ Ռուսիա բնաւ չպիտի հաւանի պատերազմական ռ և է վճարում ընելու։ Այս զրոյցը բացարձակապէս կը հերքուի։

ԹՈՔԻՕ.— Վարչապետ կոմս Քացուրա հաշտութեան Ա. Պատուիրակ Պ. Քոմուրայի հրահանգները առնելէն ետք տեսակցեցաւ Իթօ Մարքիզին հետ։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Կունցուլինէն կը հեռագրեն ռուս գործակալութեան թէ ճափոնցիք փոքր նաւերէ բաղկացած մեծ տորմիղ մը հաւաքած են Ամուրի գետաբերանը և սկսած են ձկնորսութիւն կատարել ռուսական եզերքներուն մօտ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չիֆուէն կը հեռագրեն անգլիական թերթերու թէ հիւսիսային Քորէայի մէջ, դէպի Քրյանքօյին առաջացող ճափոնցի զօրքերը Օգս. 22ին գրաւած են յիշեալ քաղաքը։ Ռուսք հիւսիս քաշուած են։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ Սիւնմունտ քաղաքին քաղաքապետութիւնը 3000 մարք յատկացուց անգլիական նաւաբաժինին ընդունելութեան համար։ Թէեւ զրոյց ելած էր թէ քաղաքապետութիւնը մերժած էր առանձին ծախք մը ընել, սակայն յետոյ հերքուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէն կը հեռագրեն. Ճափոնական «Բինեօ-Մարու» շոգենաւը, որ Մոճիէն առնելով զինուորներ կը տանէր ճափոն, Օգոստոս 24ին գիշերը, զարնուեցաւ անգլիական «Պարալօնկ» շոգենաւին։ Ճափոնական շոգենաւը այնքան շատ վնասուեցաւ որ երեք վայրկեանէն ընկղմեցաւ։ 12 զինուոր և հազարապետ մը խեղդուեցաւ։ Անգլիական շոգենաւը որ շատ վնասուած չէր, յաջողեցաւ 19 հոգի ազատել ճափոնցի նաւաստիներէն։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ (Պաշտօնական).— Ռուս սպայակոյտը զինուորական երկու շրջանակներու զէնքի տակ կոչուիլը կը պատրաստէ։ Երբ ասիկայ վերջանայ, այն ատեն սպայակոյտը պիտի պատրաստէ բոլոր կայսրութեան զինուորական շարժման մէջ դրուիլը։

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Տիւնթօրքյալ համար որ գիտնայ երգեցողութիւն, հայերէն, տաճկերէն, գաղիերէն։ Հեռաւորութիւնն է երկաթուղիով եօթը ժամ. ապրուստ դիւրամատչելի. ամսական 17 մեճիտ. դիմել խմբագրատուն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՅ ՏՕՆԸ

Հայ Առաքելական Եկեղեցին վաղուան և հետեւանք սովորութեան համաձայն երէկ ինչպէս գաւառներու եկեղեցիներուն, նոյնպէս մայրաքաղաքիս բոլոր հայ եկեղեցիներուն մէջ խաղողօրհնէքի արարողութիւններ կատարուեցան մեծ հանդիսաւորութեամբ, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ։

Պատարագի միջոցին ափիոններով խաղողը օրհնուեցաւ պատարագիչներուն կողմէ։

Եկեղեցիները ամբողջովին լեցուած էին հաւատացեալներու ստուար բազմութիւնով և քաղցրիկ եպիսկոպոսներ ու վարդապետներ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցին։

Մայր եկեղեցին երէկ առտու լեցուած էր խուռն բազմութիւն մը և տաճարը չքնաղօրէն զարդարուած էր, օրուան տօնին առթիւ։

Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն նախատօնակի արարողութիւններուն և երէկ առտու հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց։ Ճաշու գրքէն վերջ Ն. Սրբազնութիւն բեմէն առնելով «Մի՛ երկնչիր Մարիամ զի գտեր շնորհս յԱստուծոյ» խօսքը, օրուան տօնին յարմար կարճ այլ իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ։ Բացատրեց օրուան տօնը և վերլուծեց Տիրամօր կեանքը, որ բնաւ, իր վարած անմեղունակ առաքինի ու համեստ կեանքովը վսեմ օրինակ մը եղաւ կնոջ։ Կինը միայն շնորհիւ բարձրացաւ։ Աստուածամայրը հաւասար իր Որդւոյն համար կրած կսկիծներուն, տառապանքներուն, երբեք օր մը չդժգոհեցաւ այլ առաքինօրէն համբերեց ու Մարիամ հասկցաւ թէ Աստուած շատ հեղ մարդկութիւնը փորձելու համար է որ ընտանեկան վիշտեր և ցաւեր կուտայ, եւ այն ատեն պէտք չէ որ անոնցմէ յուսահատինք, այլ հաստատուն հաւատքով ու Աստուծոյ ապաւինած, դիմադրելու ենք անոնց։ Մարդուս կեանքի տեւողութեան մէջ գտնուող փորձանքները, ժամանակ ժամանակ եկող ընտանեկան դժբաղդութիւններն են։ Այդ դժբաղդութիւններն ալ Աստուծոյ շնորհաց կարգին մէջ են, որովհետեւ շատ հեղ բարիքին չարիք, ուրախութեան՝ տրտմութիւն կը յաջորդէ միայն Աստուծոյ կամքով։ Ուրեմն ըսաւ, պէտք չէ որ մեր առօրեայ կեանքին մէջ առեւտրական դժբաղդութիւններու և ձախորդութիւններու ատեն յուսահատինք, քանի որ անոնք ալ Աստուծոյ շնորհաց կարգին մէջ են և հրեշտակապետը Գաբրիէլ անգամ, Աստուծոյ շնորհքներովը լեցուած Տիրամօր ըսաւ. «Մի երկնչիր Մարիամ զի գտեր շնորհս յԱստուծոյ»։

Արարողութենէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը հանդիսաւոր թափօրով դուրս ելաւ եկեղեցիէն և տաճարին դրան առջեւ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց համար։

*** Եկեղեցական արարողութեանց միջոցին դասին մէջ ներկայ էին, Փէնաբի Յունաց Պատրիարքարանին Արքիմանտրիտ Նիկոդիմոս և յոյն Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն Մ. Փոսթանձին Տիրօֆար, որոնք Տ. Եղիշէ Ս. Պատրիարքին կողմէ, այցելութեան եկած էին Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարք Հօր։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը շաբաթ առտու ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ. Փէշճեանի կայս. Պալատ գնաց։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ատեն գործակատար Արիս էֆ. Փէշճեան շաբաթ օր Բ. Դուռ երթալով, այցելեց Ներքին գործոց նախարար Բարձ. Մէմտուհ փաշայի։

ԿԵՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ Թաղ. Խորհրդոյ երեք անդամներուն վրայ հետեւեալ երկու անձերը եւս աւելցան։ Տեարք Յարութիւն Այվազեան և Արշակ Յաքեթիկեան։ Պատրիարքարանէ շաբաթ օր հաստատութեան Պատր. կոնդակը ղրկուեցաւ։

ԷՅՈՒՊԷՆ կը գրեն մեզ.— Էյուպի Ս. Աստուածածնայ թաղին գործերը շատ ցաւալի վիճակ մը ունին ժամանակէ մը ի վեր, Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն միջեւ տիրող անհամաձայնութեան պատճառաւ։ Ամիսը մէկ անգամ իսկ Ս. Պատարագ չի մատուցուիր։ Ամէն կիրակի առաւօտ ժողովուրդը ի զուր իրարու կը հարցնէ թէ այսօր պատարագ պիտի ըլլա՞յ թէ ոչ։ Իրաւ է որ ամէն առաւօտ եկեղեցին դուռը կը բացուի, քահանան քանի մը աղօթք կը մրթմրթայ, և կէս ժամէն եկեղեցիին դուռը կը գոցուի, անգամ մըն ալ առաւօտուն բացուելու համար։ Բնաւ մի՛ հարցնէք եկեղեցիին մէջ տիրող աղտոտութիւնը, դէզադէզ փոշին, ձէթի բիծերը, արդիւնք ապիկար ժամկոչին անորակելի անհոգութեան։ Երբ Թաղ. Խորհուրդը իր հսկողութիւնը պակսեցուցած է, ժամկոչին հո՞գն է եկեղեցիին մաքրութիւնը։ Երբ ժողովուրդէն ոմանք այս մասին դիտողութիւն կ'ընեն Թաղ. Խորհուրդին, «մենք չենք խառնուիր» կը պատասխանեն թաղական աղաները, հապա ո՞վ կը խառնուի։ Կա՛մ պաշտօննին շարունակելու են և կամ հրաժարական տալու են, բայց ո՛չ այս կ'ընեն ոչ այն. եկեղեցիին գործերը բոլորովին երեսի վըրայ կը թողուն։ Էյուպի համար ամսականաւոր դպիր մը անհրաժեշտ է, որ տղաքը փողոցները պտըտելէ փրկէ, և Էյուպի ժողովուրդն ալ իր Ս. եկեղեցին մէջ գտնէ ամէն կիրակի առաւօտ Ս. Պատարագ տեսնելու բախտ ունենայ։ Ս. Պատրիարք Հօր արթուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս մասին, և կը յուսանք որ Թաղ. Խորհուրդին մէջ տիրող անհամաձայնութեան վերջ մը կը տրուի, որ այս ամէն անպատեհութեանց գլխաւոր չարիքն է։

ՎԱՂԱՄԵՌԻԿ Սրամ Պապազեանի յաջորդութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 50ական դրշ. նուիրեցին Ազգ. Հիւանդանոցին Պօղոս Ճամճեան և Արշակ Էքսէրճեան էֆէնտիները, և Մսրոպ էֆ. Ճամճեան ալ $47\frac{1}{2}$ դր.։

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒԻ Ազգասախնամը կը ծանուցանէ թէ Տիկին Եւգինէ և Օր. Պերլէկ Փափազեան իրենց հանգուցեալ եղբօր յիշատակին համար 108, Տիկին Խաչօս Գափազեան իր ամուսնոյն՝ Թագէոս էֆ.ի մահուան քառասունքին առթիւ 40 դրշ. և Սեպուհ էֆ. Տէմիրճեան ալ իր հիւանդին բժշկութեան առթիւ մէկ ոչխար նուիրած են։

ԼՈՅՍ պատուական լրագիրը յառաջ կը հաճի աւետել թէ իր յաջորդ թիւին մէջ պիտի խօսի «Հոգ. Տ. Կարէն վրդ.ի կրօնական բարեփոխումին վրայ»։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ

ԵՐԵՔ ԹԱՂԵՐՈՒ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԵՒ ԵՐԵՔ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀ. ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Ս. Պատրիարքը շաբաթ օր առանձին առանձին պաշտօնագրեր ուղղելով հետեւեալ 15 անձերուն, Սկիւտարի երեք Թաղերուն Թաղ. Խորհրդոյ անդամ կարգած է զանոնք մէկ տարի պայմանաժամով և յանձնարարած է Ս. Խաչի քարոզիչ Տ. Մկրտիչ Սրբազանի որ ժողովի հրաւիրէ։ Ս. Խաչէն՝ Մագսուտ Նալեան, Միհրան Պէզազեան, Սարգիս Տանձիկեան, Գէորգ Թորգոմեան և Բ. Աւետիսեան էֆ.ները, Ի. Ճամիճէ Թաղէն՝ Տիգրան Տ. Ներսէսեան, Միհրան Դարագաչեան, Համբարձում Գազազեան, Ռուբէն Զրաճեան և Երուանդ Փարսեան էֆ.ները և Ս. Կարապետ Թաղէն Թումիկ Սուրէնեան, Սիլքեան Սիլքեանեան, Գրիգոր Մելիտոսեան, Ծիվան Արխանեան և Աճանիկ Իւթիւճեան էֆէնտիները։

Դպրոցական տարեշրջանին մօտեցած ըլլալուն առթիւ, Ս. Պատրիարքը հայրական հոգածութեամբ մը դիւրացուցած է Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնը և երեք վարժարաններուն Ընդհանուր Տեսուչ կարգած է Գալուստ էֆ. Մալխեանը, «որուն լրջախոհութիւնը և կարողութիւնը ծանօթ են» ըսած է Ն. Սրբազնութիւնը իր պաշտօնագրին մէջ։

Իսկ փոխ տեսուչի մը ընտրութիւնը թողած է Թաղ. Խորհրդոյ սիսօրինութեան։

Ն. Սրբազնութիւն յիշեալ Թաղ. Խորհրդոյ մէջէն ընտրած է նաեւ երեք վարժարանաց հոգաբարձուները որոնք են՝ Թումիկ Սուրէնեան, Գէորգ Թորգոմեան, Միհրան Դարագաչեան, Երուանդ Փարսեան և Բարսեղ Աւետիսեան էֆ.ները։

Ս. Պատրիարք Հայրը ընդհանուր Հրահանգ մըն ալ պատրաստած է Նոր Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնավարութիւնը դիւրացնելու համար և խնդրած է որ Թաղ. Խորհրդոյ անդամները առանց հրաժարման խնդիրներ յարուցանելու ընդունին իրենց տրուած պաշտօնը և մինչեւ Օգոստ. 21 ձեռնարկեն իրենց պաշտօնը։

Այս հրահանգին մէջ. Ն. Սրբազնութիւն յանձնարարած է Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետը ընտրել Ս. Խաչ Թաղէն, իսկ երկու փոխ ատենապետները Իճատիէ և Սնիրմահալլէ Թաղերէն։ Դպրոցներուն համար ալ կարգ մը յանձնարարութիւններ ըրած և ի մէջ այլոց խորհուրդ տուած է ուսուցիչները Սկիւտարի մէջէն ընտրել և երեք վարժարաններու համար ալ գործածել զանոնք։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ԵՒ ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Հաճոյքով կը ծանուցանենք թէ Օրթագիւղի երկսեռ վարժարանները որոնք այնչափ զարգացած աշակերտներ հասցուցած էին երկար ատենէ ի վեր, կամաց կամաց սկսած են վերստանալ իրենց նախկին փայլը։ Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը աջակցութեամբ Ս. Քարոզչին, դպրոցական նոր տարեշրջանին առթիւ իրեն կէտ նպատակի ըրած է ուսէ զոհողութիւնով բարձրացնել դպրոցներուն մակարդակը և ուրախ ենք յայտարարել թէ այս ջանքը արդիւնաւոր երեւնալու ամէն հաւանութիւն կ'ընծայէ այժմէն։ Նախ նկատողութեան առնուած է դպրոցներուն առողջապահիկ հանգամանքը, և նորագոյն նորոգութիւններով դպրոցները օժտուած են առողջապահիկ ամէն կարգի պահանջքներով։ Երկրորդ, կազմակերպուած է ուսուցչական երկսեռ խումբ մը կարող ուսուցիչներով և ուսուցչուհիներով, ինչպէս նաեւ մնայուն կարող դաստիարակներով որոնք առանց մեծ յա-

ւանդութիւններու ու խոստումներու, իրենց կրթական հոգածութիւն գիտակցութիւնը ըմբռնող անձինք են և պայմանաւորուած են անձանձիր աշխատիլ դպրոցին զարգացման ու աշակերտութեան օգտին համար:

Երկսեռ նախակրթարանները մասնաւոր այժմ պիտի տան՝ լեզուներու եւ գործնական դաստիարակութեան, այնպէս որ դպրոցական շրջանը աւարտող աշակերտներ և աշակերտուհիներ կարող ըլլան դրականօրէն օգտակար ըլլալ իրենց ծնողաց: Այս կէտը եղած է Պատ. Թաղ. Խորհուրդին սկզբունքը և այս առթիւ մասնաւոր ուսուցիչներ յատկացուած են աղջկանց կարուձեւի, անեղնագործութեան են ևի համար, ինչ որ խիստ անհրաժեշտ պէտք մը դարձած է այսօր Հայ աղջկանց համար: Թաղին քարոզիչը Տ. Մանկունի Սրբազան որ քաջ ծանօթագրագէտ մըն է բարեխղճաբար ստանձնած է նոյն ճիւղին դասաւանդութիւնը դպրոցին մէջ, որպէսզի երգեցիկ աշակերտներ ներդաշնակ երգեցողութեամբ մը կատարեն եկեղեցական արարողութիւնները:

Ասոնցմէ զատ Թաղ. Խորհուրդը մասնաւոր խնամքով կազմակերպած է Մանկապարտէզը, իրեն աշակից ունենալով յանձնակատար Լևոն էֆ. Գարակէօզեանը, որ գերմանական մանկավարժութեան մէջ խիստ ձեռնհասութիւն ունի և որ անցեալ տարիներու մէջ այնչափ յաջող կերպով անձնուիրաբար կազմակերպած էր մէկ երկու Թաղային մանկապարտէզներ: Այս մանկապարտէզին հողը յանձնուած է խիստ կարող և փորձառու վարժուհիի մը: Այս առթիւ յատկապէս Եւրոպայէն բերուած են նաև մանկապարտէզի յատուկ Ֆրէօպէլեան գործիքներ են:

Տարակոյս չունինք թէ Օրթագիւղի ծնողքներ պիտի գիտնան գնահատել շարողիչ Սրբազանին և Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդին այս զոհողութիւնը և նախապատուութիւն պիտի տան իրենց Թաղային վարժարաններուն որոնք վերջին կարգադրութիւններով ապահովապէս կը գերազանցեն գիւղին մէջ հաստատուած օտար վարժարանները:

Տ. ԿՈՐԻՒՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
ԵՒ
LYMAN ABBOTT

Նախ պէտք է ըսեմ թէ ես ոչ պատուելի եմ և ոչ քահանայ, ոչ Աստուածաբանութիւն սորված եմ և ոչ ալ կրօնական խնդիրներէ կը հասկնամ, միայն երբեւ քրիստոնեայ Սուրբ Գրոց ընթերցման հետեւած եմ մինչեւ այսօր: «Արեւելեան Մամլոյ» մէջ Տ. Կորիւն վարդապետի կրօն. «բարեփոխեալ» խորագրով յօդուածը թելադրեց ինձ. բաղդատութեան մէջ դնել Կորիւն վարդապետը lyman abbott-ի հետ, մին Ամերիկայի, Պրուքլինի եկեղեցւոյն համբաւաւոր հովիւը և «Outlook» կրօնական թերթին խմբագիրը, երկուքն ալ ներշնչուած ըլլալով միեւնոյն հոգիէն և արդի ժամանակիս սուրբերէն:

Տ. Կորիւն վարդապետի «բարեփոխման» գայթակղեցուցիչ իմաստասիրութեան մէջ գտանք մտածմունք մը, պարագայ մը զոր պէտք չէ այնչափ խըստիւ քննադատել և դատապարտել:

Մեր նորասէր վարդապետը կ'երեւայ թէ իր կրօնական ուսումը Արմաշի մէջ ընդունած չէ և ոչ ալ իր վարդապետութիւնը ընդունած է Գեր. Տ. Դուրեանէ: Իր գաղափարները և համոզումները ընդունած է եւ՝ որդեգրած է Ամերիկեան կրօնական բարեշրջում քարոզող վերոյիշեալ կրօնական թերթէն և անոնք որ առիթ ունեցած են այս համբաւաւոր կրօնական թերթը կարդալու, որոշ պիտի տեսնեն նոյն բաները ինչ որ կը գրէ այսօր Տ. Կորիւն վարդապետ «ինչու համար արդեօք հազար տարիներ առաջ գրուած կանոն մը, օրէնք մը, սովորութիւն մը, վարդապետութիւն մը, որոնք չեն կրնար հաշտուիլ մեր ըմբռնումներուն հետ, ընդունինք, գիտնալով թէ մեր գաղափարներուն բոլորովին ներհակ են անոնք. ասիկայ «lyman abbott»ի վարդապետութիւն է որ կը խախտէ մեր հաւատքը Ս. Գրոց ներշնչման և ինչպէս վերի նախադասութիւններէն կը տեսնենք «lyman abbott» և թէ Կորիւն վարդապետ միայն եկեղեցւոյ բարեփոխման պէտք չեն տեսներ, այլ կը պահանջեն որ. քրիստոնէութիւնը և Ս. Գիրքը բարեփոխուին դարուս ոգւոյն համեմատ:

Կ'երեւայ թէ մեր պատ. Միսիօնարներէն մին ալ այս «Ապօթական» և կամ Կորիւնական հիւանդութենէն վարակուած է իր քիչ մը միջազգային գաղափարով և կրօնական բարեփոխման վարդապետութիւնովը:

Անգամ մը մեր այս պատ. Միսիօնարին դիտողութիւն ըրինք թէ «մեր ժողովարաններուն մէջ ոմանք գլուխնին գոց կը պահեն ինչ որ անպատշաճութիւն մըն է»: Ցաւօք կ'երակէ իր քարոզին մէջ յիշելով մեր դիտողութիւնը, ըսաւ թէ «երբ Մովսէս մարգարէն վարերը տեսաւ մօտեցաւ տեսնելու, Աստուած ըսաւ անոր թէ կօշիկներդ հանէ» «իսկ Մովսէս Եւրոպացի կամ Ամերիկացի մը ըլլար Աստուած պիտի ըսէր անոր գլխարկդ հանէ:»

Ս. Պօղոս առաքելոյն այն պատուէրը թէ «կիներ հնազանդ եղիք ձեր էրիկներուն» անշուշտ Պօղոս առաքեալ իր ժամանակին ոգւոյն համեմատ խօսեցաւ, եթէ ոչ պիտի ըսէր «էրիկներ, հնազանդ եղիք ձեր կիներուն»:

Այսպէս կրնայինք բարեփոխել քրիստոնէական և առաքելական ամէն պատուէր:

Սակայն այս կրօնական խենդ ու խելառ գաղափարներու տարածման և անհեթեթ վարդապետութեան դէմ ուրախալի է որ հայ եկեղեցին ունի իր հոգեւոր իշխանութիւնը, բարեկարգելու և բարեփոխելու Կորիւն վարդապետ և իր նմանները:

Բայց ինչ պիտի ըսէք մեր Հայ-Բողոքական ժողովուրդին որ չունի իր մէջ հոգեւոր իշխանութիւն և կրօնական ժողով որ սանձ դնէ մէկ քանի պատուելիներու, որոնք կրօնական նոր վարդապետութիւններ կը տարածեն ափ մը ժողովրդեան մէջ, հոգեւոր արթնութեան ձեւին տակ:

Եւ ինչ մեկնութիւն պիտի տան մեր աստուածաբան վարդապետները և պատուելիները Ս. Յովհաննէս Առաքելոյն յայտնութեան թղթին սա համարին. «Ես կը վկայեմ ամէնուն, որ այս գրքիս մարգարէութեան խօսքերը կը լսէ, թէ որ մէկը ասոնց վրայ բան մը աւելցունէ Աստուած ալ անոր վրայ պիտի աւելցունէ այն հարուածները որ այս գրքիս մէջ գրուած են»:

«Մանզումէ»ի Հայ-Բողոքական
ԹՂԹԱԿԻՑԸ

Այրի Տիկ. Հռիփսիմէ Ճէզվէճեան եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ բոլոր ազգականները եւ պարագաները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը

ՄՀ. ՆՇԱՆ ԱՂԱ ՃԷԶՎԷՃԵԱՆԻ
(ՀԱՅՐ՝ ԴԵՂԱԳՈՐԾ ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆԻ

որ կնքեց իր մահկանացուն այսօր ժամը 5ին:

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի վաղը, երկուշաբթի, ժամը 9ին (Ը. Թ.), Գում-Գաբուի Մայր-Եկեղեցին մէջ, ուր աղէն փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը եւ անկէ պիտի ամփոփուի Գալըճըի ազգ. գերեզմանատունը:

Գում-Գաբու, 14 Օգոստոս 905

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել:

Տէր եւ Տիկին Թորոս Մկրտիչեան եւ զաւակները, Խորով Մկրտիչեան (Գաճիրէ), ինչպէս նաեւ Կիւմիւշեանց եւ Աւետեանց ընտանիքները եւ համայն ազգականներն ու բարեկամները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը՝

Պ. ԱՐԹՈՒՔԻ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆԻ

որ յետ երկարատեւ հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն ծաղիկ հասակի մէջ:

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը տեղի պիտի ունենայ այսօր (երկուշաբթի) ժամը 9ին (Ը. Թ.) Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին, ուր աղէն փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը եւ անկէ պիտի փոխադրուի Գալըճըի Ազգ. գերեզմանատունը:

Սամաթիա, 28/15 Օգոս. 1905

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել:

Ծանօթ.— Սիրքէճիէն կառախումբը կը մեկնի 2.14ին (Ը. Ե):

Այրի Տիկին Մանիա Կ. Վարդանեան և զաւակունք իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որ ներկայ գտնուելով ՏՕՔԹ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին, իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս տխուր առիթով:

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

26 Օգոստոս 1905

Ֆրանս. 3%	(3% français)	99	75
Րէժի	(Tab. Turcs)	414	—
Օսմ. Միացեալ	(B Nr Unif.)	91	57
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	132	—
Պանք. Օթթ.	(Banque Ott.)	594	—
Թրամվայ	(Tramways)	79	—

ՌՕՊԷՐԴ ԳՕԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'սկսի սեպտ. 1/13ին: Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար: Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզանքին և խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ: Մարմնամարզի նոր և ընդարձակ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն: Երկու տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր տղոց յատուկ նոր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ տասը տարեկան աշակերտներ:

5—25

ԲԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Նուրալի Տեվֆիք Միլքիչէ սաքրէսի պիրինճի սընըֆ մուավինլէրինտէն իգչէմլու Նէչաթ պէյէ թէրֆիին բիւթէպէի սանիէ սընըֆի Միւթէմաիզի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր:

ՆԵՐՔԻՆ

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒԱՃՈՒՄԸ (Պաշտօնական զեկոյց) — Եէմէնի կուսակալի փոխանորդ և ընդհ. զօրաց հրամանատար Միւշիր Ֆէյզի փաշա օգոստոս 12 թուով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Սպարապետութեան.— Սանաայէն 5 ժամ հեռու Սինան փաշա անուն գիւղին եւ շրջակայքին տիրող և ծովի մակերեսէն 3200 մէթր բարձր Ճէպէլը Շախիի ամէնէն բարձր կատարներուն և գագաթներուն վրայ ապաստանած ապստամբներուն վրայ անձամբ քալեցինք: Աստուծոյ ողորմութեամբը և շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Օսմ. քաջարի զօրքերուն բուռն յարձակումներով, երկու օրուան մէջ փտարուեցան ապստամբները: Ցաղթակալուած վայրերուն յարմար տեղերը պահակներ դրուեցան և առաջխաղացումը շարունակուեցաւ դէպի Սինան փաշա գիւղը: Այսօր, Միւշիր Շաքիր փաշայի հետ որոշուածին համաձայն, Փաշան սկսաւ քալել յիշեալ գիւղին կէս ժամ հարաւակողմը գտնուող և սիրելէն ի վեր խռովարարութեան և ապստամբութեան կեդրոն մը եղող Պէյթ-Րէտիմի վրայ:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Էնկիւրիի ոստիկան-զօրաց գունդին հրամանատար Ազիզ փաշայի:

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Թղթատարական և հեռագրական վերատեսչութեան թղթակցութեանց գեր-տնօրէն Սապրի էֆ.ի: Սալիսէի աստիճան՝ մաքսային վերատեսչութեան Ներկիի դիւանին քարտուղարներէն Մեհմէտ էֆ.ի:

ԸՆԴՀ. ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, պետական պաշտօնատուները չարաթ օրուընէ սկսած մէյ մէկ ամսաթոշակ բաժնել բոլոր պետական պաշտօնեաներուն:

ԲԱՐԻԶԻ Օսմ. դեսպան Սալիհ Միւնիր փաշա չարաթ առտու Պոլիս ժամանեց արձակուրդով և ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց:

— Միւնիր փաշայի հետ Պոլիս եկան նաև որդին Ճէմիլ պէյ և դեսպանատան քարտուղարներէն Սայիտ և Իպրահիմ պէյեր:

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այժմէն միջոցներ ձեռք առնուին ձմեռը միսին սղութեան առաջքը առնելու համար: Այսպէս քաղաքապետութիւնը պաշտօն յանձնեց Չաւճիի պաշտօնեայ և ընդհ. քննիչ Օսման պէյի, միսին սղութեան պատճառները փնտռելու և քննելու: Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակն ալ որ Պոլիս ոչխար ղրկուելուն միջոցները կուսումնասիրէր, հետեւեալ կերպով յայտնեց իր կարծիքը, 1. դիւրին միջոցներ ընծայել ոչխարները մուտցնելու համար բուն վրայ: 2. ի հարկին երկրագործական Պանքային կողմէ պզտիկ փոխառութիւններ ընել տալ ոչխարաբոյծներուն: 3. երկաթուղիներու փոխադրութեան ծախքը զեղչել և այլն:

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Իսլամ գաղթականներու հաստատուելիք տեղերը աւելի գտնուին երկաթուղիի գիծերուն շրջակայ նահանգներուն մէջ, որպէս զի այդ վայրերուն մէջ երկրագործական զարգացման ուժ տրուելով, այսպէս թէ՝ գաղթականներու բարեկեցութիւնը ապահովուի և թէ Պետական գանձին և երկաթուղիին հասոյթները աւելնան: Կայս. Նոր Իրատէ մըն ալ հրամայեց որ ասկէ ետք Թուրքիա գաղթող Իսլամները հաստատուին Պաղտատի երկաթուղիին անցնելիք ճամբուն վրայ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԸ.— Պոլսոյ Առեւտրական Դատարանը երեք մասի բաժնուած է: Առաջինը կը նայի Օսմ. հպատակներու և օտարահպատակներու միջեւ տեղի ունեցած առեւտրական դատերը և 1000 է աւելի պարզ իրաւանց դատերը: Երկրորդ ճիւղը կը նայի սնանկութեան դատերէն զատ Օսմ. հպատակներու միջեւ ծագած առեւտր. դատերը: Իսկ երրորդ ճիւղը ծովային առեւտրական դատարանը՝ կը նայի կարգ մը սնանկութեանց դատերը ինչպէս նաեւ ծովային դատերը, ըլլայ օսմ. հպատակներու, ըլլայ օսմ. հպատակներու և օտարներու միջեւ: Բայց օսմ. հպատակներու միջեւ առեւտրական դատերուն առատութենէն, Բ. դատարանը անբաւական կըլլայ, որով յետաձգումներ և յապաղումներ տեղի կունենան: Միւս կողմէ ալ ծովային առեւտր. դատարանը բաղդատաբար քիչ զբաղում ունի: Այս վիճակին դարման տանելու համար Դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովը որոշեց որ ասկէ ետք ծովային առեւտր. դատարանը ծովային դատերը նայելէն զատ, զբաղի նաեւ օսմ. հպատակներու առեւտր. ցամաքային դատերով, ուր օտար անդամ և թարգման չի գտնուիր: Այս որոշումը դատական նախարարութեան կողմէ ծանուցուեցաւ Պետական Խորհուրդին, որուն մէկ տեղեկագրին վրայ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց գործադրուիլը:

ՑՕԹՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Կտակային մեծ դատ մը.— Ցանոց Պատրիարքարանը այժմ կը դառնէ կտակային մեծ դատով մը: Խրիսթակի Զօղրաֆօսի ինքնագիր մէկ կտակն է աս, 1870 Յուլիս 11/24 թուակիր, Պոլսոյ մէջ պատրաստուած, որ հետեւեալները կը կտակէր.— Ա.— 10,000 օսմ. ոսկի իր ծննդավայրին Բէսթրոթիոյի (Եանինա) մէջ իր կողմէ հաստատուած վարժարանին պահպանման և բոլոր վիճակին մէջ բարեսիրական նպատակներու: Բ.— 7500 ոսկի Փէնէրի ազգ. մեծ վարժարանին: Գ.—2500 ոսկի Նէտի-Գուլէի Ցանոց հիւանդանոցին: Դ.—500 ոսկի Բերայի Ցոյն կանանց Ֆիլօբթոխօս բարեսիրական ընկերութեան: Ե.— 100 ոսկի Պալըքլըի Ցոյն եկեղեցիին՝ իր դամբանին համար: Զ.—500 ոսկի Բերայի Ցոյն վարժարաններուն: Է.— 500 ոսկի՝ Բերայի Ցոյն աղջկանց վարժարանին: Ը.— 100 ոսկի՝ Բերայի Բանայիա եկեղեցիին: Թ.—250 ոսկի՝ Փէնէրի «Մնէմօզին» քլիւպին: Ժ.— 500 ոսկի Ցոյն գրական Սիլլոգոսին և ԺԱ.— 2250 ոսկի ուրիշ կարգ մը բարեսիրական նպատակներու: Ընդամէնը 250,000 ոսկիի կտակ մը: Իսկ իր միւսեալ հաստատութիւնը կը միար զաւկերներուն և աղջիկներուն: Այս կտակը, իր հարստութեան ցուցակովը, պատրաստուած է Խրիսթակի Զօֆրաֆօսի զաւկերներուն ներկայութեան, Բարիզի մէջ, ուր մեռած է բարերարը 1898ին: Այժմ կտակը կը գտնուի Բարիզ նօտարներէն Մ. Բօպէր Օլանիէէի քով, որ 1899 Նոյեմբերին Ցանոց Պատրիարքարանին ղրկեց անոր լուսատիպ մէկ պատճէնը: Բայց ժառանգորդները, հակառակ վեց տարիէ ի վեր կտակընկալներուն ըրած դիմումներուն, կը մերժեն կտակին ամբողջ տրամադրութիւնները գործադրել և միայն յանձն կ'առնեն Պատրիարքարանին տալ 160,000 ֆրանք, փոխանակ ամբողջին՝ որ է 586,500 ֆրանք: Պատրիարքարանին Խառն Ժողովը իր 1902 Յունիս 17/30ի մէկ վճռովը կտակը գործադրելի և վաւերական հռչակած էր: Այս վճիռը տրուած էր առանց ժառանգորդները լսելու, որով անոնք ալ յետաձգեցին գործադրութիւնը և յաջողեցան անվաւերութիւնը հաստատել կտակին և ազատել ժառանգութեան քանի մը կալուածները, որոնք դրաւի տակ առնուած էին: Այս խնդիրն է ահա որ նոր երեւոյթի մը մէջ կը մտնէ և կը զբաղեցնէ Ցոյն հասարակութիւնը: Բոլոր կտակընկալ հաստատութիւնները իրենց կողմէ պատուիրակութիւններ կարգեցին, որոնք բողոքեցին և դատ բացին համաձայն Զօղրաֆօսի ժառանգորդներուն դէմ: Խնդրարկուներուն փոխանորդը փաստաբան Մ. Թէոդորաս կ'ըսէ թէ կտակին տրամադրութեանց գործադրութիւնը կրնայ իրականանալ այժմ ժառանգական գործերու համար զօրածրելի բիւզանդական օրէնքին հիման վրայ, նոյն իսկ եթէ կտակին անվաւերութիւնը հաստատուի, ընդունելով որ խնդրոյ առարկայ պաշտօնաթուղթը իբր կտակագիր ալ չնկատուի, այն ատեն այդ թուղթը իբր Վագֆիյէի գիր պիտի նկատուի և Պատրիարքարանը արտօնութիւն ունի ճանչնալու Վագըֆ կալուածներու դատերը: Այն վճիռը զոր Խառն Ժողովը իր լիազօրութեամբ պիտի տայ բիւզանդական եւ հռոմէական օրէնքներուն համաձայն, պիտի գործադրուի Ցունաստանի մէջ, ուր կը գտնուի Զօղրաֆոսի կալուածներուն մեծագոյն մասը: Այն պարագային երբ պահանջողները շահին դատը, ժառանգորդները պիտի վճարեն նաև տոկոսները, բարերարին մահէն սկսեալ, ինչ որ կը հասնի 57,000 օսմ. ոսկիի: Օսմ. հպատակ պաշտպանողներուն դիտողութիւնները պիտի ըլլան Արտաքին Գործոց Նախարարութեան եւ Աթէնքի օսմ.-դեսպանատան միջոցաւ: Իսկ հելլէնահպատակներունը՝ Պոլսոյ Հելլէն դեսպանատան միջոցաւ:

ՕՍՄ. ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Հաչաւոր ելմտագէտ Մ. Արման Մանտէլ Պրլըքէն Ֆինանսիէ անուն տնտեսական թերթին մէջ յօդուած մը գրելով կ'ըսէ թէ օսմ. միացեալ պարտաթուղթերուն բարձրանալուն պատճառն է Հանր. Պարտքի վարչութեան կողմէ անոնցմէ գնուիլը՝ amortissement հաշւոյն: Ցայտնի է թէ դրամագլուխի 69 միլիոն անգլ. ոսկի եղող 100ին 4 տոկոսով փոխուելով պարտաթուղթերուն ամորթիզմանը, 1903 Յուլիս 1ի Կայս. Հրամանագրին համաձայն, պիտի կատարուի 100ին 0.40 հաշւով, երբ պարտաթուղթերուն գինը համահաւասարէն վար ըլլայ և սակարանէն գնուի: 1904-5 տարւոյն համար Հանր. Պարտքի վարչութիւնը 310,000 անգլ. ոսկի արժէքով արժեթուղթ գնած է: Արժեթուղթերուն ընթացիկ գինը 100ին 91 ըլլալով, Հանր. Պարտքի վարչութեան գնումները մօտ 100ին 10 համեմատութեամբ աւելցած են և 341,000 անգլ. ոսկիի հասած են: Այսչափ մեծ գնում մը յուսալի էր թէ գինները պիտի բարձրացնէր: Ուրեմն կարելի է ըսել թէ միացեալ պարտաթուղթերուն 100ին 44ով ամորթի ըլլալը ուղղու պատճառ մըն է նոյն թուղթերուն գինին բարձրացման:

ԲՈՒԼԿԱՐԻԱ.— 1906 Յունուարէն պիտի սկսի Բուլկարիոյ նոր ընդհանուր մարդահամարը:

⁂ Բուլկար ուխտաւորներ ասկէ ետք չարժուն հիւանդարան մը ղրկած էին Մանչուրիա, ռուս բանակին համար և ատոր ծախքը կը հոգան: Սօֆիայի ռուս ընդհ. հիւպատոս Մ. Պախմէթիէվ Տիկնանց ընկերակցութեան նախագահ Տիկին Բէթրովի հաղորդեց Մանչուրիոյ ռուս առողջապահական վարչութեան պետ զօր. Բուքէլի մէկ շնորհակալութեան հեռագիրը:

⁂ Վարչապետ զօր. Բեթրոֆ Պերլին գնաց: Իրեն անզ առժամաբար գործերը պիտի վարէ ներքին գործոց նախարար Մ. Բէթքով:

⁂ Սօֆիայի մէջ կոյրերու պատրաստարան մը պիտի բացուի առաջիկայ ամիս:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ.— Օսմ. Պանքայի բաժնետէրերու ընդհ. ժողովը գումարուեցաւ անցած Յուլիս 28ին, Լոնտոնի մէջ, նախագահութեամբ Լորտ Հիլինկտոնի: Ժողովը ընդունեց 1904ի հաշիւները և որոշեց նոյն շրջանին համար շահաբաժին տալ 14 շիլին, որուն բաժանումը սկսած է նոյեմբերին յուլիս 3էն: 1904ին ընդհ. հասոյթ եղած է 397,460 անգլ. ոսկի նախորդէն 28,297 ոսկի աւելի, իսկ ծախք՝ 40,517 ոսկի, նախորդէն 30,477 ոսկի աւելի: Կը տեսնուի թէ մէկ տարուան մէջ զուտ հասոյթը աւելցած է 20,977 ոսկի, որուն նըպաստած են գաւառներու մէջ տակաւ բացուող նոր մասնաճիւղերը: 1904 տարւոյն մէջ Գավալայի, Տէտէաղաճի, Պասրայի, Էսկիշէհիրի, Երուսաղէմի Եաֆայի և Աւր. Տրիպոլսոյ մէջ ճիւղեր բացուած են, իսկ այս տարի ալ Պանտրմայի Պիլէճիքի, Նազիլլիի և Աէօքէի մէջ: 1904ին պանքային ընդհ. գործառնութիւնը եղած է 19,976,384 անգլ. ոսկի, իսկ 1903ին 19,754-547 ոսկի:

ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ.— Թերթերը կ'ըսեն թէ նաւահանգիստի մուտքին վրայ գտնուած փարոսները կանուխ կը մարին, ինչ որ անպատեհութեանց կրնայ տեղի տալ:

ՄԵՏԱՔՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Էտիրնէի պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց օսմ. հպատակ Աղարիա եղբայրները և աւստրիական հպատակ Սամուէլ Բարոն, Սօֆուլար գիւղին մէջ մետաքսի գործարան մը հաստատելու:

ՄԱՀ.—Ելմտական Խորհուրդին անդամ Հիւսամէտտին էֆ. մեռաւ Քըզըլ Թօբրաքի իր տանը մէջ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՃԵՂԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ.— Ուշաք (Պրուսա) գաւառակին նախագահ ատեանի անդամներէն Ալի էֆէնտի, որ նախապէս հարցաքննիչի պաշտօն կը կատարէր, դատաստանի ենթարկուեցաւ, իր պաշտօնին ընթացքին համար:

ՀՐԴԵՀ.— Այս գիշեր ժամը 2½ին հրդեհ ծագեցաւ Շիշլի կողմը, ընդարձակ գետնի մը վրայ իտալացի Աստօլֆ անուն ճարտարապետի մը պատկանող թալաշներէն որոնք այրեցան մի միայն, և շրջականներէն հասած օգնութեանց շնորհիւ կարելի եղաւ հրդեհին առաջքը առնել:

ԹՈՒՍԱՀԱՏ.—Մէհմէտ անուն մարդ մը անցեալ օր, Նէնի գիւղի մէջ, անձնասպան ըլլալ փորձեց հրացէն պարպելով ինքն իր վրայ: Մէհմէտ ծանր վիրաւորուեցաւ և այժմ կը դարմանուի:

ՊԶՏԻԿ ԳՈՂԵՐ.—Հրեայ 12 տարու պատանի մը Մորտախայ, իրեն ընկեր 9 տարու Հիլմէթը, անցեալ օր Սկիւտար Ճամճա Բաղարը երթալով, սկսան չարաճճութեան: Այս կանխահաս գողերը հասկէ հոնկէ ֆէս, գուլպայ, մկրատ, սանտր, կլպանք և այլն չարթելէ ետք օհրքին ձեռք տուին ոստիկանութեան դէս իրենց... ծաղկաքաղը չաւարտած:

—Հասան անուն 14 տարու տղայ մը դարձեալ Սկիւտար Ունճիլար փողոց, Թուրշճըի խանութը կը մտնէ, ստակին արկղը կը բանայ և դրամները գրպանելով երբ կը փախչէր, Թուրշճըին վրայ կը հասնի և ձերբակալելով այս պատանի գողը կը յանձնէ ոստիկանութեան:

ՈՃԻՐ.—Սագըզլը Արկինիյա գիւղին մէջ սոսկալի ոճիր մը գործուեցաւ: Այդ տեղը Անտրէա Բոգաւմանիա անուն անձ մը քանի մը ընկերներով սրճարան մը նստած ատեն տաքի կ'ելլէ և ապտակ մը կ'իջեցնէ այս միջոցին հոնկէց անցնող Եորկի Բաքարոնայի, որուն հետ հակառակութիւն ունէր: Եորկի կ'ուզէ փախչիլ, բայց Անտրէա հալածելով զայն մահացու կերպով կը վիրաւորէ վիզէն: Երբ վիրաւորը գետին կ'իյնար հոն կը հասնի հայրը Բարա Նիքօլա քահանան: Քահանան երբ կ'ուզէր ոճրագործին թեւէն բռնել իր զաւակը ազատելու համար, Անտրէա դաշոյնը անոր կը դարձնէ և զայն ալ կը վիրաւորէ ուսէն: Այս կրկնակ ոճրագործը կը ձերբակալուի:

120 ՏԱՐՈՒ.— Անցեալներս Աէյէքսանտրիոյ մէջ մեռաւ Խիֆէնմէթ անուն կին մը որ 120 տարու էր... որը ձգելով 80 տարեկան զաւակ մը որ ամուրի է:

ԼԻՍԷ ՖՐԱՆՍԷ
Վարչութեամբ՝ Մ. Ժ. ՅՕՌԻ
Բերա, Տօմմամա փողոց թիւ 2
Մասնաճիւղ, Գատըգիւղ Մօտա

Մօտար վարժարանը կը վերաբացուի սեպտ. 5/18ին, իսկ Բարձրին 7/20ին.
20—1

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 27 Օգոստոս.— Բորթսմութէ կը հեռագրեն թէ հաշտութեան ժողովին գումարումը որ շաբաթ տեղի պիտի ունենար երկուշաբթիի յետաձգուած է:

— Բորթսմութէ կը հեռագրեն թէ Մ. Վիթթէ յայտարարած է որ նոր առաջարկութիւններ կը սպասէ Ճափոնէն:

— Բրիտանական կառավարութիւնը ուժ պիտի տայ Սպանիոյ առաջարկութիւններուն Մարոքեան միջազգային ժողովին գումարման տեղին մասին:

ԲԱՄՊԱԿ

Երէկուան հեռագիր
Մրթ 5.87

ԼԱ ՈՒՆԻՕՆ ԷԼ ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՓԱՆԵՕԼ
ՊԱՐԴԵՒԱՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ՏԸ ՖՐԱՆՍ

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ 1880 ՏԱՐՒՈՅ

1905 Օգոստոս 5ի վիճակահանութեան շահած են հետեւեալ թիւերը.—

262,886 թիւը շահած է 100,000 ֆր.
607,576 » » » 25,000 »

Հետեւեալ 6 թիւերը շահած են 5000 ֆրանք.—

224038 326210 353267 406022 437635
663,293

Հետեւեալ 45 թիւերը շահած են 1000 ֆրանք.—

23514	27227	33725	34858	36889
69554	74999	110477	110499	135671
159815	179535	183021	231425	235291
246621	256347	272081	289663	293215
319452	355009	411613	423736	429729
443362	448208	517947	570752	606511
607298	642559	719540	732190	759025
765101	767347	784313	793933	832042
832547	840647	878158	917381	983606

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ

573,907 թիւը շահած է 100,000 ֆր.
281,244 » » » 10,000 »
71,925 » » » 5,000 »

Հետեւեալ 20 թիւերը շահած են 1000 ֆրանք.—

21470	150169	200806	233703	251739
256161	261919	313252	325224	390636
399309	507512	700799	743283	753552
767463	832220	848459	857784	916726

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ 1899 ՏԱՐՒՈՅ

345,597 թիւը շահած է 100,000 ֆր.
77,926 » » » 25,000 »
187,587 » » » 5,000 »

Հետեւեալ 45 թիւերը շահած են 1000 ֆրանք.—

2329	9364	12141	34716	44890
70325	105598	144253	149626	153085
153944	154902	157936	161372	175882
175944	179644	181067	181807	183032
183254	200762	226060	238428	238635
244515	245354	385669	328201	334503
339180	344232	364326	365503	366186
370184	390279	393387	396993	405083
416392	419300	430039	432815	493190

Վճարումները պիտի ըլլան 1905 Սեպտեմբեր 1էն:

Ծանօթ.— Քրէտի Ֆօնսիէ տը Ֆրանսի և Վիլ տը Բարիի պարտաթուղթերուն ամէն վիճակահանութեանց մասնակցութիւնը կրնայ ձեռք բերուիլ շահաւոր պայմաններով. դիմել ընկերութեան գրասենեակը Ղալաթիա Գափաֆեան խան Նօ. 6, 7, 8, 9, Պոլիս Գամանճեան խան Ն. 1—2:

Տեսնել սոյն ընկերութեան ազդը 4րդ երես

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

13/26 Օգոստոս 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	Օ. Ո.	98.34
Երէկուան էն բարձր գինը	»	99.35½
» էն վար գինը	»	98.33½

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	Ֆր.	29 50
Երէկուան էն բարձր գինը	»	129 87½
» էն վար	» »	129 50
Շիրքէթը Խայրիէ		32.—
Օսմանեան Պանքա		[illegible]
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.		245.—
Թաբաքի Կ. Պոլսոյ		513.—
Քրէտի Ֆօնսիէ էժիպսիէն	Ա.	310.75
» » »	Բ.	269.75
Պանք Նաս. Կրէտ.		428.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ		7.50
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	16.40
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ. Օ.	4.02
Լաւրիոմ	Ֆր.	58.—
Թրամվայ	»	79.—
Րէժիի պարտաթուղթ	ֆրանք	412.—
Ռուսական 4% 1901		89.10
Ճափոնական 4%		88 75
Սպանիական արտաքին		91.52
Անգլիական Քօնսոլիտէ	Ա. Ո.	90.69
Ֆրանսական Ռանթ	Ֆր.	99.70
Լոնտոն 3 ամիս		109.27
Բարիզ	»	22.93¾
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	21.90
Պերլին անտոկոս չէք	Մարք	18.67

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն		ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ		107.37
Անգլիական ոսկի		[illegible]
Ֆրանսական ոսկի		[illegible]

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դէպի Գանձի Կղզին

ԻԸ.

ԹՇՆԱՄԻԻՆ ՁԵՌՔԻՆ ՄԷՋ

— Ձենէ չեմ վախնար, շարունակեց Ժիմ, ինչպէս չեմ վախնար ճանճէ մը։

Սպաննեցէք զիս, եթէ կ'ուզէք, կամ խնայեցէք կեանքիս, ինծի համար միեւնոյն բանն է։ Ես բան մը միայն պիտի ըսեմ։ Եթէ խնայէք ինծի, ես ալ իմ կարգիս ձեզ պիտի խնայեմ, երբ ծովահէնութեան արարքի համար ծովային դատարանի առջեւ հանուիք, և ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ ձեզ ազատելու համար։ Դո՛ւք ընտրեցէ՛ք։ Թերեւս կարենամ ձեր կախաղան ելնելը արգիլել։

Կանգ առի շնչասպառ։ Ո՛չ ոք տեղէն չարժած էր։ Շուրջս բոլորակաձեւ նստած, երեսս կը նայէին ապշահար դէմքով մը։

—Մր. Սիլվըր, շարունակեցի, դուք ամենէն լաւագոյնն էք։ Եթէ իրաց ընթացքը յոռի վերջաւորութիւն մը ունենայ ինծի համար, վստահ եմ որ պիտի ըսէք Տոքթորին թէ ի՛նչպէս ընդունեցի ձեր առաջարկութիւնը։

— Կ'ըսեմ, պատասխանեց այս տարօրինակ մարդը այնպիսի շեշտով մը որ իր բուն մտածումին մասին անստոյգ ձգեց զիս։ Կը ծաղրէ՞ր զիս կամ ընդհակառակն իմ քաջութենէս նպաստաւո՞ր տրամադրութիւն կրած էր։ Չեմ գիտեր։

Հաս Մորկան անունով մէկը, ի Պրիսդոլ, Սիլվըրի գինետան մէջ տեսած նաւազս, յարմար դատեց միջամտել։

— Աս է նաեւ որ Սեւ Շունը ճանչցաւ, պոռաց։

— Առանց հաշուելու որ Պիլլի Պօնսի սնտուկին մէջէն ինք առաւ քարտէսը, աւելցուց Սիլվըր։ Բայց այս անգամ մեր ձեռքն է Ժիմ Հոուքինսը։

— Եւ անմիջապէս անդիի աշխարհ պիտի ղրկէ՛նք, մռնչեց Մորկան դանակը հանելով։

Վրաս պիտի խոյանար, բայց Սիլվըր կեցուց զայն։

— Տեղդ կեցիր, Թոմ Մորկան, տակաւին նաւապետ չեղար, ըսաւ խստութեամբ։ Ուշադրութիւն ըրէ, խորհուրդ կուտամ քեզ, եթէ փափաք չունիս երթալ հոն ուր ղրկեցի 31 տարիէ ի վեր։ Ցիչէ որ տակաւին ո՛չ ոք աչքերուս մէջ նայած է այդպէս, առանց այս արարքը սուղի հատուցանելու իրեն, Թոմ Մորկան։

Մարդը կանգ առած էր։ Բայց մրմունջ մը բարձրացաւ միւսներուն մէջ։

— Թոմ իրաւունք ունի, ըսաւ մէկը։

— Բաւական է որքան ճանճրացանք, աւելցուց ուրիշ մը։

— Արդեօք ձենէ մէկը ինծի հետ գործ ունենալու պէ՞տքը կը զգայ, հարցուց Ճօն Սիլվըր տակառին վրայ շակուելով, գլանիկը ձեռքը։ Թո՛ղ ըսէ, բայց թո՛ղ ըսէ նայիմ։ Համր չէք անշուշտ, ըսէք։ Այդ բաղդին հասիլը շուտով կը կարգադրեմ։ Թող միայն խօսի։

Ո՛չ ոք տեղէն չարժեցաւ և ո՛չ ոք բառ մը ըսաւ։ Սիլվըր նորէն գլանիկը բերանը առաւ։

— Ահաւասիկ դիւցազներս, աւելցուց։ Ա՛հ, դուք տակաւին աղէկ սարեակներ էք։ Բայց թերեւս հասկնաք ի՛նչ ըսել ուզելս։ Ես հոս ձեր պետն եմ, վասն զի ձեզի պէս քսան հատին արժէքը ունիմ։ Եւ քանի որ դուք չէք գիտեր ծովահէններու պէս կռուիլ, երբ ասպարէզ կը կարդան ձեզի, ես իմ գործս պիտի տեսնեմ և պիտի պարտաւորեմ ձեզ հնազանդիլ, վստահ եղէք։ Իբրեւ սկզբնաւորութիւն, կը յանձնարարեմ ձեզ հանդարտ թողուլ այս տղան։ Քաջ տղեկ մըն է անիկա, ձենէ իւրաքանչիւրէն աւելի քաջ։ Թող մէկը համարձակի ձեռք վերցնել անոր վրայ և կ'երդնում որ հերը պիտի անիծեմ անոր։

Երկար լռութիւն մը տիրեց։ Ես միշտ ոտքի վրայ էի, կռնակս պատին տուած, և սիրտս ուժգնապէս կը բաբախէր, բայց տարտամ յոյս մը ունէի։ Սիլվըր, թեւերը ծալլած և գլանիկը շրթունքին անկիւնը, կարծես իր մտածութիւններուն մէջ թաղուած էր, բայց իր անկարգապահ մարդոց շարժումները աչքէ չէր հեռացներ։ Քիչ քիչ, մարդիկը սրահին խորը քաշուեցան մրմռալով։ Իրենց խօսքերուն սուլումը ականջս կը հասնէր երագի մէջ եղածի պէս։ Կարծեցի հասկնալ սակայն որ խնդիրը այլեւս իմ վրաս չէր, վասնզի ջահին լոյսովը կը տեսնէի որ իրենց ակնարկները Սիլվըրի կողմը կը դարձնէին։

—Անանկ կ'երեւայ որ ինծի ըսելիք ունիք, դիտել տուաւ Սիլվըր գետինը թքնելով։ Տեսնենք ի՛նչ է, ձեզ մտիկ կ'ընեմ։

—Ներեցէք, նաւապե՛տ, պատասխանեց մէկը, բայց դուք կանոնը չէք յարգեր։ Այս նաւազները դժգոհ են և չեն սիրեր այսպիսի արհամարհական վարմունքի ենթարկուիլ։ Այս նաւազները իրենց իրաւունքը ունին ուրիշ ամէն նաւազներու պէս։ Նոյն իսկ ձեր հաստատած կանոններուն համաձայն իրաւունք ունինք մեր կարծիքը յայտնելու։ Մենք ալ զայս միայն ըրինք, նաւապետ։

Այս ճառը աւարտելով, բանախօսը ողջունեց Ճօն Սիլվըրը նաւաստիութեան և յոխորտանքի տարօրինակ խառնուրդով մը։ Ցետոյ սրահէն դուրս ելաւ։ Միւսներն ալ անոր հետեւեցան։ Եւ ամենքն ալ, նաւապետին առջեւէն անցած ատեննին, ողջունեցին զայն։

Առանձին մնացի Սիլվըրի հետ որ իսկոյն գլանիկը հանեց բերնէն։

—Ինծի մտիկ ըրէ, Ժիմ Հոուքինս, ըսաւ ցած ձայնով։ Մահուան վտանգի մէջ ես, և որ աւելի գէշ է՝ չարչարանքով մեռնելու վտանգը ունիս։ Բայց ես չեմ ուզեր լքանել քեզ, ինչ որ ալ պատահի։ Ճշմարտութիւնը ըսելու համար, ուրիշ տրամադրութիւններ ունէի մինչեւ այն վայրկեանն ուր խօսեցար։ Ըսի ինքնիրենս.— «— Ճօն Սիլվըր, ազատէ Ժիմ Հոուքինսը, և Ժիմ Հոուքինս ալ քեզ պիտի ազատէ։ Անիկա վկայի մը և թերեւս անիկա պիտի արգիլէ քեզ կախաղան հանելէ»։ Ահաւասիկ այս խօսքերը ըսի ինքնիրենս։

Կ'սկսէի հասկնալ։

—Ըսել կ'ուզէք որ ամէն բան կորսուա՞ծ է, հարցուցի։

—Հարկաւ, պատասխանեց։ Առագաստանաւը մեկնեցաւ։ Ո՛հ, անմիջապէս հասկցայ վտանգը։ Երբ ծովածոցը դիտեցի, Ժիմ Հոուքինս և առագաստանաւը այլ եւս չտեսայ, ըսի ինքնիրենս թէ տեղի տալէ զատ ուրիշ բան չի մնար։ Պալով աս անպիտաններուն, կրցածս պիտի ընեմ անոնց ճիրաններէն ազատելու համար քեզ, փոքրիկ Ժիմս։ Բայց դուն ալ, քու կարգիդ, երբ ժամանակը գայ, պիտի աշխատիս արգիլել որ կախաղան չելնեմ, այնպէս չէ՞։

Ապշած մնացած էի այս խնդրանքին վրայ։ Ինչպէս կ'ըլլար որ վաղեմի ծովահէնը կրնար յուսալ նշոյլ մը միայն ունենալ։

—Կրցածս պիտի ընեմ, ըսի վերջապէս։

(Շարունակելի)

ԵԹԷ ՋԵՐ ՄԱԶԵՐԸ ԹԱՓԻԼ ՍԿՍԻՆ, անմիջապէս առանց վարանելու գործածեցէք ՓԵԹՐՈԼ ՀԱՆը

(PÉTROLE HAHN),

Լիօնէն Ֆ. Վիպէրի կողմէ պատրաստուած (de F. VIBERT Lyon) և ամէնէն նշանաւոր բժիշկներու կողմէ գնահատուած ու յանձնարարուած միակ փորձուած, վերածնիչ կազդուրիչը։

Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու մէջ ինչպէս նաեւ Բօ Օբէրաթիվի վաճառատունը, և Պոլիս Սուլթան Համամ Մէզիքի որդւոց և ընկ. դեղօրէից մթերանոցը։

Ներկայացուցիչ Է. Տէքառէս 26, Անանիաար Խան, Մէյտանճըք փողոց։ 26–3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ՊՕՂՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(Կայս. Բժշկական Վարժարանէն վկայուած)

Ցաւած ակռաները դիւրութեամբ կը հանէ առանց ո և է նեղութիւն պատճառելու։

Փտած ակռաները կը բուժէ նոր մեթոտով և զանոնք կը լեցնէ յոնոսկիով և մետաղով։

Արհեստական ակռաներ կը շինէ ոսկիով, որոնք ... չեն զանազանուիր բնականներէն ո՛չ արտաքին երեւոյթով, ո՛չ ալ ծամելու և հաց ուտելու տեսակէտով։

Ինքն դիմող յարգոյ յաճախորդները մեծապէս գոհ կը ձգէ և բերնի ամբողջ ակռաները, այսինքն վերի և վարի ատամնաշարերը ամբողջութեամբ կը շինէ միայն ՈՐԿԱՒ Օսմ. ոսկիի գինով։

Բաց ի Կիրակէէ, ամէն օր ժամը 3էն 11, կը գտնուի Գալաթ Գարաքէօյին կից Աւստրիական շոգենաւային Գործակալութեան կեդրոնատեղին վերնայարկը իր թիւ 4 գործատեղին, ուր հիւանդները կը դարմանէ։ Դարմանատան դուռը աղբիւրին քով է։ 15–4

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

1906 ՏԱՐՒՈՅ

352 էջ 10 պատկեր Որբանոցի. մաքուր տպագրութիւն ու կոկիկ կազմ։ Համառօտ 128 էջ և 37 էջ յաւելուածով 1 ղրշ. ընդարձակը 352 էջ և 261 էջ յաւելուածով 3 ղրշ. ոսկեզօծ լաթակազմը 5 ղրշ. կը ծախուի ամէն գրատան մէջ ի Պոլիս և ի գաւառս։ Կեդրոն Մատթէոսեան Տպարան։

Պարունակութիւն

Տոմարական գիտելիք և օրացոյց. Օսմ. Կայսրութիւնք, պաշտօնատարք Հոգեւոր Պետեր, երկիրներ, գաւառներ, երկաթուղիներ, թղթատարութիւն և հեռագրութիւն։

Կրօնական. Սրբէ եպս. Դուրեանէ 3 հոգեւոր երգ. Մելքիսեդեկ եպս. Մուրատեանէ մէկ հոգեւոր երգ։

Բարոյական 20 կտոր. բնական 30, բժշկական ընտանեկան դեղարան 25 ... հիւանդապահութիւն, առողջապահական քերական, ուսուցչական, հարցարան 45 հարցերու պատասխան, գիտական 20 կտոր. երկրագործական 16, կենսագրական 1, վիճակագրական ... զուարճալիք, մրցանակաւոր 15 թուաբանական խնդիրներ ծանուցմամբ։

Փութացէք գնել և օգտուիլ։ 10–1

ԱՂԵԿԱՊ

(ԴԱՄԸՐ ՊԱՂԸ)

Մահմուտփաշա, Պիւրքճի խանին ճիշտ դուռին դէմ, Տիգրան էֆ. Մուշեղեանի խանութին մէջ կը ծախուին գօտիք պարիներ որոնց այս անգամ երկաթները Եւրոպայէն նոր բերուած են վերջին դրութեամբ։ Իսկ վրայի կաշեծածկը հոս կը պատրաստուի չափու վրայ և մեծ խնամքով։ Խիստ պզտիկ ... տղոց յատուկ աղեկապեր ալ կան։ Դիմողները խիստ գոհ պիտի ըլլան թէ՛ ապրանքներուն տոկունութենէն և հանգստաւէտութենէն ու գիներու չափաւորութենէն։ Գաւառական յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ 20–6

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ԳԱԶԱՐԵԱՆ

ՕՆՆԻԿ ՀԱՃԻՍԱՐԻՄ

ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Բանկալթի, Պէօյիւք Բարմաք Ճատտէսի Թիւ 38 եւ Աղաճամի, թիւ 124

Այս վաճառատանս մէջ կը ծախուին Եւրոպական և Օսմանեան ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, բաստեղներ, լօքումներ, լիքէօրներ, բիսքիթներ, հարսնիքի, նշանտուքի և կնունքի յատուկ զարդարուն շաքարեղէններ, ամէն տեսակ անուշեղէններ, եւն. եւն.։

Կ'ստանձնէ հարսնիքներու պատրաստութիւնը, գոհացուցիչ և դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը գտնուի նաեւ ԸՆՏԻՐ ՊԱՂՊԱՂԱԿ, մանաւանդ Բանկալթիի խանութին մէջ, ուր կրնան յաճախել Բանկալթիի ընտանիքները և խիստ գոհ պիտի մնան։

Այս վաճառատունը բնաւ առնչութիւն չունի ուրիշ ո՛ և է նմանօրինակ հաստատութեան հետ։ 50–22

ԼԱՆԳԱՇԻՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սդերլինգ

Դրամագլուխ	12,000,000
Տարեկան եկամուտ	3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՅԱԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

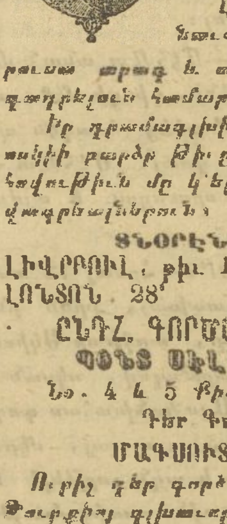

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ անշարժ կալուածներու վրայ, — քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թանգերներ, պարտէզներ, եւն. եւն.։

Լանգաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կորուստ արագ և արդար հերպով վճարելու համար։

Իր դրամագլուխն՝ 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, թիւ 1' ՆՈՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԴ

ԼՈՆՏՈՆ 28' ԼՕՄՊԱՐՏ ՍԹՐԻԴ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՊՕՅՏ ՄԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Նո. 4 և 5 Քիւչիւք Թիւնել խան

Դեր Գործակալ [illegible]

ՄԱԳՍՈՒՏ Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ գեր գործակալութիւններ ունի Թիւրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ 50–2

ԻԼԱՆ

Թէրսանէի Ամիրէ իչին լիւզումը օլան մէվգուի մունագասայա գօնուլ... նան սապուն պէհէր ճէթիա գրէճէի իւչ ղրուշ 35 բարա ֆիաթլա թալիպի ... պուլունտուղընտան, վէ աղուսթոսըն 10ունճը չարշէնպէ կիւնիւ գազարը գաթիսինին իթասը ... պուլունտուղընտան, մէզքիւր ֆիաթ ... 100տէ 3 նիսպէթինտէ իթայա ... թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէլէրինի մուսթասհիպէն էէվ ... մէզքիւր էէքին Շուրայի Պահրիյէ ... պէյանէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

8 աղուսթոս 321

Եէմէն վիլայէթի սահիլինտէ Գամարանտան Սալիֆէյէ գատար թէճարէտէն վաղ իտիլէճէք 5250 մէթրօ պիր վէ պիր մէթրօ 2 նումէրօ պօզազ գուպէօր իլէ գուպօնըն էէլէրինի ... վէ թամիրաթըա ... իւզրէ պիր գութը տէրունինտէ իւրիւյէր քիլօ Շաթրթօն վէ Կիւթալպէրճ վէ էտէվաթը սաիրէ Գամարանտա թէսլիմ օլունմագ շարթըյլա մէճմուը 13000 ֆրանգտա ... չէրը հալը րումինըն 15ինճի բազար էրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէ վէ 17ինճի չարշէնպէ կիւնիւ ... 5 թէնզիլիյէ իհալէի գաթիյէսի ... թալիպ օլանլարըն ... կէօրէ թէնզիլաթ իճրա իթմէք իւզրէ էվվէլ էմրտէ 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմինաթ նագտիյէ վէ ... թէճարէթ օտասընա ... վէ Բօսթա Նէզարէթէ ... իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

9 աղուսթոս 321

ԱԶԳՈՒ ՄԻՋԱՏԱՄՊԱՆ ՓՈՇԻ ՓՍՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Կ'ուզէ՞ք ճանճիս ու մրջիւն-մրջիւն ճնճեալ ու ազատիլ ամէն միջատներուն ցաւած չարչարանքներէն, ԴԻՄԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ

ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ

ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պաշի Թօրպաճըլար

դէմ, թիւ 261

ուր հոն պիտի գտնէք թարմ և առաջին անգամ խիստ ազդու Տալմաթիայի միակ միջատամպան փոշի. որ վայրկենապէս կ'ոչնչացնէ ու կ'ոչնչացնէ, մլուկը, լուն (փիրէ), ոջիլը, ճանճը, մժեղը (սիվրիսինէք), Ուտիճը (կիւվէ), ցըրցըլը ցուրենի-ուտիճը և ուրիշ խել մը վնասակար միջատներ ու ճճիներ. այս փոշիները մեծ ու պզտիկ ամանեղէն տուփերու մէջ դրուած պատրաստ կը ծախուին։ Ուստի ամէն անոնք որոնք պէտք ունին ազդու միջատասպան փոշիի և կ'ուզեն գիշերները անուշիկ-անուշիկ քնանալ և առաջուէ նորին չը խանգարուած արթննալ թող հաճին դիմել դեղարանս գնելով տուփ մը փոշի. քանի որ այս տեսակ պէտք մը գոհացնելու համար դեղարանս ունի իր դիւրութիւնը Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելովը։ Աւելորդ, եղած չենք ըլլար հոս անգամ մը եւս յիշեցնելու թէ՛ Դեղարանս որ Պոլ. հասարակութեան շնորհիւ քիչ ժամանակուան մէջ ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ իր ուղղամիտ գործունէութեամբը միշտ ծառայելով իր նպատակին, այն է գեղերու թարմութեամբ, դեղագիրերու արագ և ճշգրտական պատրաստութեամբ, գիներու չափաւորութեամբ և որ աւելին է արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ միշտ գոհ ձգելով իր ազնիւ յաճախորդները։

Դեղարանս նաեւ Եւրոպական սան մը հետ ալ բանակցած ըլլալով ամէն շաբաթ Զուիցերիական թարմ պատուաստի թիւպեր (աշը գալէմի) կը հասնին բուժմունք և գաւառային յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Ծրագրեր նաեւ ամէն օր Դեղարանս յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն Մեծապատիւ Տոքթ. ԹԻՐԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ էֆ.՝ որ ամէն Կշ. Եշ. Շբ. օրեր ժամը 3—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իր ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբը դեղարանիս մասնաւոր գործատանը։

Անձ մասամբ մը պարզելով Դեղարանիս ներկայ վիճակը կը յուսանք թէ արգոյ յաճախորդները ինչպէս ցարդ, յետ այսու եւս միշտ պիտի շարունակեն իրենց վստահութիւնը Դեղարանիս նկատմամբ. և փոխանակ հեռաւոր տեղեր դիմելու ուղղակի պիտի այցելեն Դեղարանս, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւն պիտի ընծայուի իրենց կատարելապէս գոհ ձգելու համար, քանի որ Դեղարանիս սկզբունքը եղած է ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ՓԻՇՆԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 50–31

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՊՍԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլք աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր պիտի պատրաստ գտնէք մոմերէ զարդարուն նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ պսակաւոր մոմեր, ... Կը գտնուին նաեւ հոն հարսի կերպասներ, քօղք, քօղքի ծաղիկ, գօտի, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Չամիչեանի հարսանեկան մոմերու նոր վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՄԻԱԿ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանճը խանի ցակ, թիւ 86 50–12

ԱՎԵԼԵԱՆ ՍՈՒԻՑՈՒ գաթիէն ճիլտէ իլէ պրագմաթիզըն պէյազլանմըշ ... պիրագլարը թէրավէթ վէ բէնկը ... վէրիր. սաչը ... գուվվէթլէնտիրիր ... ճէքրիտէն ... սաչը ... վէ ... լուպ վէճհէ ... թէսիրլէրի ... Աթինա ... վէ ... միւսթաջըլ ... օլմուշ ... «Ավէլեան» գազանտը։

ԱՎԼԵԱՆ տիւկէր սաչ վէ պըյըգ պօյասը ... լարը կիւզէլ օլմազ պիր գութու ... միւսթէհզիրի թէրճիհ ... պէյան էյլէմէլիր։

Մահալը Ֆիրուհէթը.— Պէյօղլունտա Պօն Մարշէտ, Ղալաթատա Մ. Մա... ... էֆ.նին, Պէչիքթաշտա Գազիմ պէյին, Գաղըգէօյ... էֆ.նին, Սուլթան Համամընտա Մէզիքի օղուլլարը վէ Եէնի Ճամիտէ Քեազիմ պէյին էզզա տէբօլարը։

Ումում Աճէնթէսի.— Պէյօղլունտա Ճատտէի Քէպիրէտէ 146 նօ. Մ. Թօտոր Սթաւրօթքինին Բէրուքէրը մաղազասընտա։ Շիշէսի ... 25 ղրուշ։ 20–5

ԼԱ ՈՒՆԻՈՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՓԱՆԵՕԼ

La Union et le Phénix Espagnol

ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Բաժինք եւ կալուածներ	Պահեստի գումար
12,000,000 Ֆր.	7,000,000 Ֆր.	59,000,000 Ֆր.

Ամսական 2 Ֆր.ի վճարման փոխարէն, 20 տարի վերջը «ԼԱ ՈՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՓԱՆԵՕԼ» ապահովագրական ընկերութիւնը կը խոստանայ 600 Ֆր. վճարել ապահովագրեալին։

Եթէ պայմանագրին լրանալէն առաջ, ապահովագրեալը մեռնի ընկերութիւնը մինչեւ մահուան օրը վճարուած ապահովագինները (բոլորը) ժառանգորդին կը հատուցանէ առանց տոկոսի։

Եթէ ապահովագրեալը 3 տարի վճարելէ վերջ ապահովագրութիւնը ուզէ դադրեցնել, ընկերութիւնը մէկ մի 24 Ֆր.ի փոխարէն 30 Ֆրանք կը հատուցանէ պայմանագրին լրանալէն ետքը, սակայն եթէ ուզէ անմիջապէս առնել իր դրամը, այն ատեն փոքր զեղչ մը կ'ըլլայ։

Ապահովագրեալ մը, 3 տարի վերջը, իր պայմանագիրը ընկերութեան գրաւ տալով՝ կրնայ փոխառութիւն ընել չնչին տոկոսով։

600 Ֆրանքի մէկ մի պայմանագիր գաղղիական «Քրէտի Ֆօնսիէ» կամ «Վիլ տը Բառի» պարգեւատոմսերու պարտաթուղթերուն մէկ թիւը կը կրէ, որուն վիճակելիք պարգեւին քսաներորդ մասը ապահովագրեալին իրաւունքն է։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ապահովագրեալ մը ամսական 2 Ֆր. (8½ ղր.) վճարելով 20 տարի վերջը (480 Ֆր.ի տեղ) 600 Ֆր. կ'առնէ եթէ ողջ մնայ։ Իսկ մահուան պարագային իր վճարած դրամները իր ժառանգորդը կ'առնէ առանց տոկոսի մեծամեծ պարգեւներ շահելու բաղդն ալ վայելելով.— Հայր մը իր նորածին զաւկին համար ամսական 2 Ֆր. վճարելով 20 տարի վերջը 600 Ֆրանքով կ'օժտէ զայն, իսկ եթէ բաղդն ալ ժպտի, իր թիւրն վիճակելով մեծ պարգեւն ալ կ'առնէ։

Ծանօթ.— Գաղղիական «Քրէտի Ֆօնսիէ» և «Վիլ տը Բառի» պարգեւատոմսերը Քրէտի Լիօնէ Պանքային (Ղալաթիա) քով պահ դրուած են։

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է

Բարիզ, Շոսէ Տանթեն, թիւ 66 իր սեփական շէնքին մէջ

Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալութիւն — Կալաթա Գավաֆեան խան Նո 6, 7, 8, 9

Մասնաճիւղ — Պոլիս, Մահմուտ Բաշա Գամանճը խան Նո 1–2

50–14

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գաղտնիք Գեղեցկութեան, Առողջութեան եւ Երկայնակեցութեան։ Բրոֆ. Պօրտ Լէյնըրտ։ Թարգմանեց Անգլիերէնէ, Սամուէլ Գ. Վարժապետեան։ Պոլիս, Տպագրութիւն Յ. Մատթէոսեան, 1905։

Հետաքրքրաշարժ, հրապուրիչ, գրօսալի և ամէն սեռի ու հասակի յարմար պիտանի գրքոյկ մը 248 երեսներէ բաղկացեալ։ Թղթակազմին գինն է 8 դահ., լաթակազմինը 10 դահ.։ 10էն աւելի գնողներու 15 առ հարիւր, և 50է աւելի գնողներու 20 առ հարիւր զեղչ։

Կեդրոնատեղին Յ. Մատթէոսեան Թղթավաճառանոցը, ինչպէս նաեւ Պալենց գրատունը։

Կեդրոնատեղին Յ. Մատթէոսեան Թղթավաճառանոցը, Նաեւ Պալենց գրատունը։

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ

Կալաթա Խավեար խան երկրորդ յարկ թիւ 83

Ֆրանսայէն և Անգլիայէն վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած զգեստ և ընտիր բուրդէ երիկ մարդոց համար յատուկ զգեստեղէններ, բարոլշիւրցոններ և բանթալոնցուններ բերուած ըլլալով, արգոյ հասարակութեան կը յանձնարարուի անգամ մը դիմել յիշեալ վաճառատունը, ուր ճաշակի ազնուութիւնը և գինին չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

50–42 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Հանրածանօթ մասնագէտ

Վեներական ու ծնընդամիզային ախտերու

Վերադարձած եւրոպական ճամբորդութենէն կը շարունակէ յաճախորդները ընդունիլ Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոցի անկիւնը, Թիւ 4։

PHOENIX ASSURANCE L. Co.

«ՖԻՆԻՔՍ»

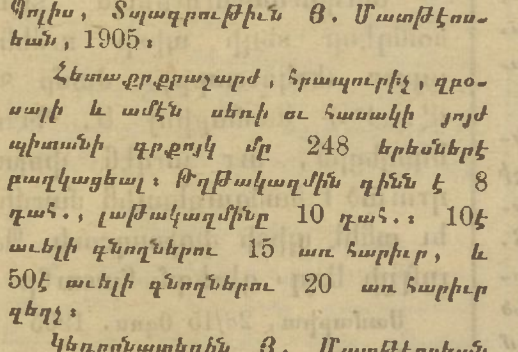

ՀԻՄՆԱՐԿԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ատակ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և վճարումներու մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ. Ցարդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց՝ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիթալիս խան Պանք Օսմանի քով Ղալաթիա

Փոխ Գործակալք ի Պոլիս

ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ — Էմին պէյ խան

ՇԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ — Ֆենգլեան խան

Զմիւռնիոյ բռոքերու

Ա. ԵՆՓԻՍԵՐՃԵԱՆ

35–51

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹԸ

Մայրական կաթն ալ գտնուեցաւ վերջապէս։ Ցայտնի է որ Նորմանտական կաթը զուիցերիականէն խիստ ընտիր և ծննդաւոր է։ Ֆրանսական

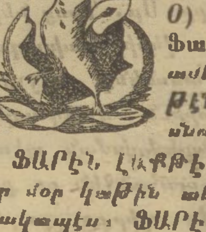

Ըռուաօ տ'Իզմոն (Ս. և Օ.) Ընկերութիւնը Ֆոսֆատէն և Նորմանտիոյ ամենապատուական կաթէն տղոց համար ընտիր սնունդ մը պատրաստած է ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷ անուամբ, որ մօր կաթին տեղը կը բռնէ բացարձակապէս։ ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ խիստ անուշահամ է, մեծ ախորժով կ'ուտեն պզտիկներն և քանի՛ ուտեն՝ այնչափ կ'գիրնան ու կ'ուժովնան։ Տղոց ու կիներու հիւանդութեան առաջնորդ բժիշկներ պզտիկներուն իբր սնունդ միակ Ֆարէն Լաքթէ Ֆրանսէն կը յանձնարարեն որ հիւծ դիւրամարս է. տղոց ստամոքսը չի խանգարեր, փորհարութիւն չի պատճառեր, անոնց ակռայ հանելն ու ոտքի ելլելը կը դիւրացնէ ու կը փութացնէ և զանոնք կը պաշտպանէ տղոց յատուկ ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ։ Անոնք որ իրենց տղաք հասարակաց ... կը ցանկան և կը փափաքին ... կորովի տեսնել իրենց զաւակները, անհրաժեշտ է որ անոնք նմանութենէ չխաբուին ու իրենց զաւակներուն իբր սնունդ փնտռեն միայն և միայն ՖԱՐԷՆ ԼԱՔԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ և ասոր փոխարէն վրայ ալ այս մարգան։ Կը ծախուի ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։

Մեծաքանակ գնումներու համար դիմել Պ. Է. ՍԱՆՆԻԻ վաճառատունը, Կ. Պոլիս Նաւաստեան խան թիւ 23, 25։ 14–50